26.03.2022 г. / 09:38:16

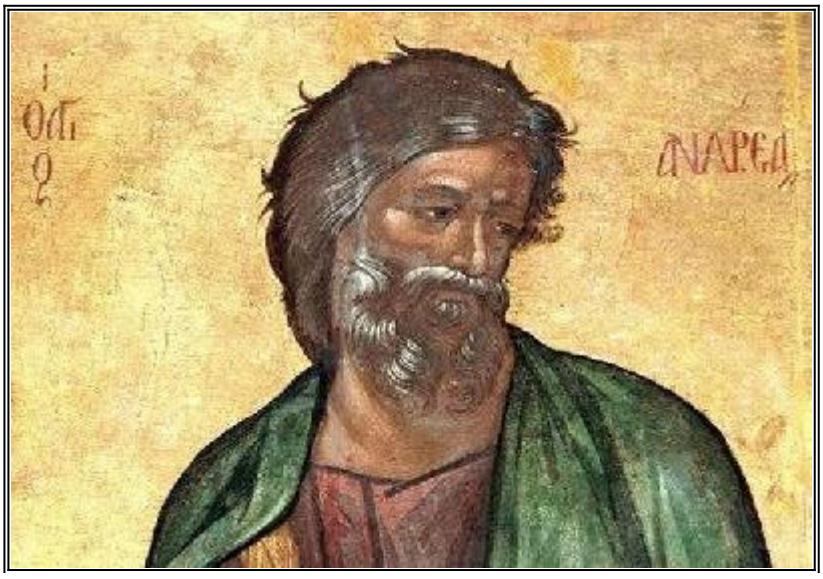
Вяра

Катехизиси - обяснения на вярата от светиите

„Бог в началото сътворил небесата и земята и всичко, което се намира на тях, моретата и всичко, което е в тях; създал е и човека, по Свой образ и подобие, чист, без никакъв грях, праведен, благочестив, и го поселил в рая, пълен с всякакви блага, като му създал помощница от реброто му. Но вашият баща - дяволът, завиждайки на такова блаженство на хората, съблазнил Ева и чрез нея довел и Адам до престъпване на Божията заповед. Адам и Ева били изгонени от рая, родили синове и дъщери, от които целият свят се напълнил с хора - и целият човешки род подлежал на смърт чрез влезлия в света грях, така че всички наши праотци и праведници отивали в ада наравно с грешниците: “смъртта царува от Адама до Моисея и над несъгрешилите с престъпление, подобно на престъплението на Адама”, както казва Христовият Апостол Павел. Поради това Небесният Отец, Всемогъщият Бог, в милосърдието Си към човешкия род и желаейки да му помогне, изпратил Своя Син да приеме човешка плът, да спаси Адама и окованите заедно с него във веригите на ада. Този Син Божий е Словото на Отца, родено от Отца преди всички векове, Негова Мъдрост и Сила, и Десница, за въплъщението на Което благовестил Архангел Гавриил на Пресветата Дева, произлизаща от пророчески и царски род; в Нейната пречиста и осветена утроба невидимо Се вселил Сам Бог, тоест Словото на Отца, въплъщавайки се, когато Ангелът Й казал: “Радвай се, благодатна! Господ е с тебе... и силата на Всевишния ще те осени; затова и Светото, което ще се роди от тебе, ще се нарече Син Божий”. И от непорочната Дева се родил Синът Божий, Словото на Отца, обличайки Се в плът, като в дреха, заради спасението на човеците. Никой не може да види Истинния Бог, защото Бог е като Огън, изтребващ

всичко; не може човек, живеещ на земята, да види Божието Лице и да остане жив. Затова нашият Бог, въплъщавайки се, се родил, и като младенец се хранел с мляко, бидейки съвършен по Божество. Той бил дете, юноша, израснал в плът до съвършен Човек, поживял с хората тридесет и три години, обхождайки градове, страни и селища, вършейки благодеяния на всички и избавяйки нас, победените и пленените от дявола. След това Той доброволно бил разпънат на кръст, за да дарува спасение на света, погиващ от дяволското лукавство, и умрял по плът, слязъл в ада заедно със Своята свята душа и съкрушил медните врата, сломил железните заворки и извел от тъмнината и дяволските мрежи душите на светиите и ги възвел в небесните селения. В третия ден Той възкръснал от мъртвите заедно със Своята плът, явил се на учениците, на Своите апостоли, и на много други истинно вярващи в Него, ял и пил с апостолите четиридесет дни, след това се възнесъл на небето и седнал отдясно на Бога Отца със Своята плът. Сега дяволът се съкрушава в мъки, защото Христос Бог го е низвергнал под нозете на християните, за да го тъпчат влизащите в Царството Небесно,..“

17.03 по еретическия, †04 март по православния календар - Св. мъченици Павел и сестра му Юлиана

Свети Апостол Андрей Първозвани. Стара Кипърска икона

„Еагат каза:

- Намира се нещо, което е изгубено. Нима душата ми е изгубена, че ти казваш да я намеря с вяра, не знам си каква?

Свети Андрей отговори:

- Това е, което ти би могъл да научиш от мен. Ще ти покажа в какво се състои гибелта на човешките души, за да можеш да познаеш тяхното спасение, извършващо се чрез кръста. Първият човек е въвел смъртта чрез дървото на престъплението и за човешкия род е било нужно смъртта да бъде унищожена чрез дървото на страданието. И както първият човек, въвел смъртта чрез дървото на престъплението, бил създаден от чиста земя, така трябваше от чиста Дева да се роди и Христос, съвършеният човек, Който заедно с това е и Синът Божий, създал първия човек, за да възвърне отново изгубения вечен живот на всички хора. И както първият човек съгреши, като простря ръцете си към дървото за познаване добро и зло, така за спасението на човеците трябваше Синът Божий да простре ръцете Си на кръста заради невъздържанието на човешките ръце и заради сладката храна от забраненото дърво да вкуси горчива жлъчка.

На това Егеат каза:

- Разказвай тези приказки на ония, които искат да те слушат. Но ако ти не послушаш моята заповед и не пожелаеш да принесеш жертви на боговете, тогава, като те набия с тояги, ще те разпъна на кръста, който ти прославяш.

Андрей отговори:

- Аз всеки ден принасям на Единия, Истинен и Всесилен Бог

не дим от кадило, не месо на волове, не кръв от козли, а непорочния Агнец, принесен в жертва върху кръстния олтар. Всички вярващи хора се причащават с Неговото пречисто тяло и вкусват Неговата кръв, но Този Агнец пребивава цял и жив, макар че наистина се заколва; всички наистина вкусват плътта Му и пият кръвта Му, но както казвам, Той винаги пребивава цял, непорочен и жив...

Егеат каза:

- Аз ще те разпитам за това учение чрез мъки.

Апостолът отговори:

- Удивлявам се на това, че ти, бидейки мъдър човек, говориш като безумен, защото, можеш ли да узнаеш от мен тайните Божии, разпитвайки чрез мъчения? Ти чу за тайнството на Кръста, чу и за тайнството на жертвата. Ако повярваш, че Христос, Синът Божий, разпънат от иудеите, е истинският Бог, тогава аз ще ти разкрия как Той, бидейки умъртвен, живее и как, бидейки принасян в жертва и вкусван, пребивава цял в Царството Си...

Когато светецът беше хвърлен в тъмницата, при него се събра много народ от цялата страна, който искаше да убие Егеат и да освободи Андрей. Но светият апостол ги удържал, като ги вразумявал и им казал:

- Не превръщайте мира на нашия Господ Иисус Христос в дяволски метеж; защото нашият Господ, бидейки предаден на смърт, показа всяко търпение, не противоречеше, не викаше, гласът Му не се чу по улиците; затова и вие мълчете и бъдете спокойни. Не пречете на моето мъченичество, но сами, като добри подвижници и воини Христови, се пригответе за това, търпеливо да понесете върху телата си всевъзможни изтезания и рани. Ако трябва да се боим от мъки, нека се боим

само от тези, които нямат край, а човешките заплахи и закани са подобни на дим - като се явяват, внезапно изчезват. И ако се боим от страдания, трябва да се боим от тези, които започват, за да не свършат никога. А временните страдания, ако са незначителни, се понасят леко; а ако са големи, то скоро, като отделят душата от тялото, сами свършват. Но люти са тези страдания, които са вечни. Затова бъдете готови за това, чрез временните скърби да преминете във вечната радост, където ще се веселите, винаги ще Съдията му каза:

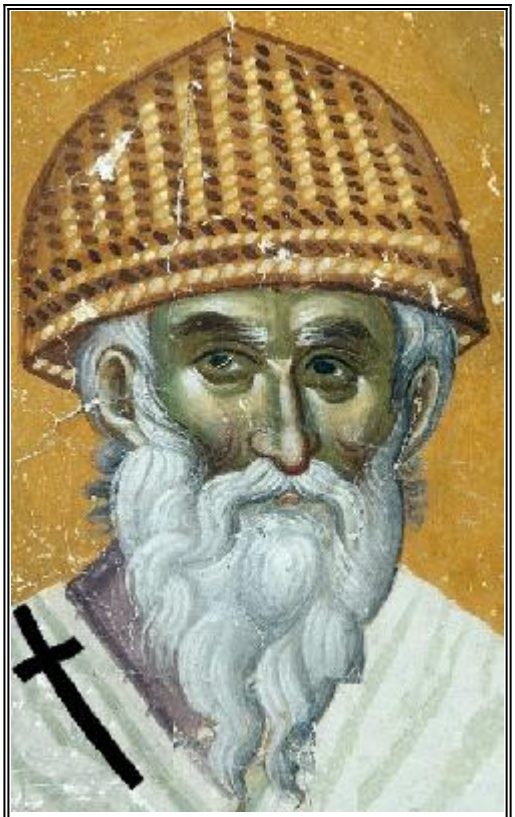
- Послушай ме, Андрей и не проливай напразно кръвта си, защото, ако не ме послушаш, ще те разпъна на кръст.

Свети Андрей отговори:

- Аз съм раб на кръста Христов и желая кръстната смърт. А ти можеш да избегнеш вечното мъчение, ако, след като изпиташ моето търпение, повярваш в Христа, защото аз скърбя повече за твоята гибел, отколкото за своите страдания: моите страдания ще свършат за един, най-много - за два дни, а твоите мъчения и след хиляди години няма да имат край. Затова, не преумножавай мъченията си и не разпалвай вечния огън за себе си.

процъфтявате и винаги ще царувате с Христа...“

13.12 по еретическия, † 30 ноември по православния календар - Св. всехвален апостол Андрей Първозвани (Андреевден)

Свети Спиридон, епископ Тримитунтски. Стара сръбска стенопис

„- Един е Бог - казал той, - сътворил небето и земята, създал от прах човека и устроил всичко останало, видимо и невидимо, със Своето Слово и Дух. И ние вярваме, че Словото е Син Божий и Бог, Който, смилил се над нас, заблудените, се родил от Девата, живял с хората, пострадал и умрял заради нашето спасение, а после възкръснал и възкресил със Себе си и целия човешки род. Ние очакваме, че Той ще дойде да съди всички нас с праведен съд и на всеки ще въздаде според делата му. Вярваме, че Той е единосъщен с Отца и е равен на Него по власт и чест... Така изповядваме ние и не се стараем да изследваме тези тайни с любопитен ум. И ти не се осмелявай да изследваш как е възможно това, защото то е непостижимо за ума ти и далеч надхвърля всяко човешко знание...“

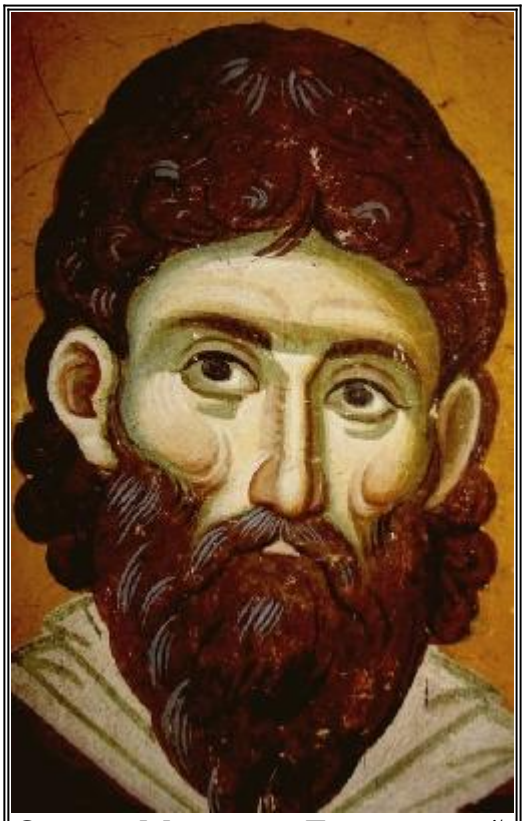
25.12 по еретическия, † 12 декември по църковния календар - Св. Спиридон, епископ Тримитунтски чудотворец

„- Всеки човек - продължил Евстратий, - който притежава здрав разум, трябва да си представя Бога като праведен, непостижим, неописуем и неизповедим, неизменен и надвишаващ всичко съществуващо със Своите Божествени свойства. Не мислиш ли и ти така, премъдри съдия?

- Да, така мисля - отвърнал той.

- Към това трябва да добавим - забелязал светецът, - че в Бог няма недостатък или несъвършенство, но Той е съвършен във всичко.

- Несъмнено е така - съгласил се Агриколай.

Свети Мъченик Евстратий Севастийски. Фрагмент от стара ромейска стенопис, Карея, Света Гора-Атон

- Какво излиза? - продължил Евстратий. - Дали да не признаем, че съществуват и някакви други богове, които имат съвършено и нетленно божествено естество? Но това би било нелепо, защото, ако им липсваше нещо, дори и най-малкото,

от божествените съвършенства и свойства, те вече не биха били достойни да бъдат почитани от хората като богове, защото, както казахме, в Бог няма никакъв недостатък и в Него трябва да вярват всички и да Му се покланят.

Агриколай казал:

- Наистина е така.

- Но може би тези богове представляват самите свойства на нетленното и безсмъртно естество и бидейки само различни прояви на едно същество, всички се събират като че в една точка - в Божеството? Тогава нека те се наричат не различни богове, големи или малки, а Един Бог, Който единствен по Своето несравнимо могъщество се нарича Божество, а не така, както мислите вие - че един бог живее на небето, друг - на земята, а трети - в морските дълбини. Не е ли така, съдия?

Управителят Агриколай бил безсилен да възрази и дълго мълчал. После казал:

- Остави доказателствата и многословните възражения. Отговори само на това, за което те питам: как можете да почитате Разпнатия като Бог?

- Ще започна - отговорил светият - с думите на вашия стихотворец Хезиод: в началото са били Хаос и Ереб, тоест мракът и водната бездна. Когато Бог довел света в ред и прекрасно битие, като го създал не от съществуваща отпреди материя, а го довел в битие от небитието, Той сътворил човека по Свой образ и подобие. Но злият ангел, който имал власт над сонма други ангели, по своя воля отстъпил от Създателя си, възгордял се, бил лишен от достойнството си и Бог го прогонил от небето. А човека Той населил в рая и му дал заповед, като ползва всички райски блага, да не докосва само едно дърво и да не вкусва плодовете му. Такъв подвиг Бог му

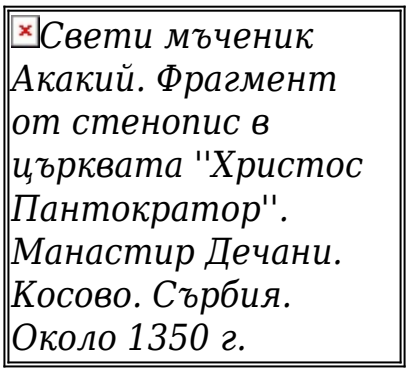
определил, за да не престъпя Божията заповед и да не последва внушението на дявола, като падне в мрежите му, за да посрами врага, завиждащ на високата му чест, и да стане безсмъртен, нетленен. В противен случай човек не можел повече да живее в рая и трябвало да бъде прогонен, и като живее известно време на земята, да умре. И ето, злобният дявол, въоръжил се от завист против човека, употребил на дело цялото си коварство и чрез змия прелъстил жената на първия човек и него самия довел до престъпване на заповедта, заради което Бог го прогонил от рая и го осъдил да се труди с пот на лицето и на тление. Така всезлобният дявол удържал победа и се хвалел, че заради греха му е покорил човека на своята власт. И когато по-късно човешкият род се умножил, мъчителят дявол се стараел да пороби всяка душа. След като повечето хора паднали в беззаконие, Бог наказал света с потоп, но съхранил праведния мъж Ной, който доблестно се борел против злия дявол. Ной заедно с жена си и децата си се спасил в ковчега. Като възстановил земята след потопа в първоначалния вид, Бог поселил Ной като пръв обитател в нея. Изминали много години и хората пак се размножили и отново беззаконието се увеличило сред тях, всички те се обременявали с грехове и след смъртта били държани в оковите на ада, увличани към гибел от лукавия дявол. Тогава нашият Създател Бог се смилил и пожелал да не оставя без помощ делото на Своите ръце, като отначало дарувал премъдрост на иудеите, за да познаят всесилния Бог и да преодолеят противника си дявола. Но макар че малко се вразумили и започнали да се приближават към пътя на истинското богопочитание, те сякаш в някакво помрачение само разсъждавали на думи, а на дело отново изпадали в заблужденията на предците си, победени от вярата в измамни богове, и блуждаейки далеч от истинския път, се обърнали към още по-голямо нечестие. Великата сила на Божието милосърдие не позволила на хората да паднат окончателно и

Бог им дал закон, пратил пророци и по много различни начини посочвал пътя на спасението на еврейския народ. Въпреки това хората ставали все по-лоши, повтаряли отново греховете на праотците си и заради тях подлежали на смърт. Накрая нашият Господ, Бог Слово благоволил да понесе еднакъв подвиг с нас и като станал подобен на нас във всичко, освен греха, ни показал победа над противника дявол. Той принизил Себе Си, приемайки образа на раб, родил се от Дева, но останал неизменен по Божество, и станал Агнец, за да лиши от сила хищния вълк - дявола. Нека сега се възползвам от едно сравнение, което подхожда на моя разказ. Да речем, че като управител на този град, ти знаеш, че мечка или някое друго силно животно напада жителите му, и пращаш роба си да го убие. Изпълнявайки заповедта ти, той тръгва против звяра, но като недостатъчно изкусен и силен е поразен от него, пада мъртъв и е изяден. Нима ти ще заповядаш на друг също тъй неизкусен и слаб роб да встъпи в борба със звяра? Ако си силен, крепък и умееш да се бориш, не би ли излязъл сам против него като опитен и храбър боец, за да го убиеш? И нямаше ли да встъпиш в битката не като господар, а като обикновен роб, само че умеещ да се бори? Със своя пример ти би научил и останалите си роби да побеждават и убиват силните зверове. Също тъй и нашият Господ, Спасителят на всички, когато рабите Му паднали победени и унищожени в битката с дявола, Сам се принизил по неизреченото Си милосърдие, въплътил се чрез Пречистата и Пренепорочна Дева и приел образа на раб, уподобил се във всичко на нас, освен греха, и като поел обществено служение, като че се прикрил от злобния дявол с доброволното Си и премъдро смирение и го победил, защото той нападнал Господа, като да бил обикновен човек. Със Своите спасителни страдания на кръста Той съкрушил цялата сила на врага, научавайки с подвига Си и нас да се борим с дявола по същия начин и да побеждаваме дяволската сила. Той Сам приел върху Себе Си

нашите грехове, а на нас дарувал Своето безстрастие, възкресил пребиваващите в ада и ни дал възможност да бъдем чеда Божии, които имат в Него непобедима опора и се надяват на небесни венци за подвизите си. Ние биваме побеждавани в тяло, но побеждаваме духом, подлежим на тление и смърт и в същото време сме нетленни и безсмъртни: затова страним от вашето невъздържание и скотски живот и се стремим към равноангелския живот и вечното битие. Ние не гледаме надолу като животните, а вдигаме очи към небето и пребивавайки в плът, подражаваме с живота си на безплътните. Знаем, че нашият дух непрестанно се бори с плътта, със своята мъдрост и умереност отхвърляме от себе си привързаността към това смъртно тяло и като потъпкваме неговото сладострастие и похотливи стремежи, постоянно се стараем да възлизаме с мисълта си на небето и с търпение и въздържание да умъртвяваме земните си членове. Ние се храним с размислите за нашия Пречист Господ, нашата вяра е непоколебима. Такива и още по-големи блага ни е дарувал Бог, Който Сам се облякъл в човешка плът. А вие, както знаеш, сте се поробили на плътта и затова наричате богове онези, които според вашите собствени предания са извършвали нечисти и срамни дела, строите им капища и им въздавате почести. Вие бягате от общение с небето и винаги се намирате в безпокойство - не само поради страх от някакво бедствие, но и защото усилено се стремите към временно благополучие и наяве мечтаете, като насън. Вие умирате не само с тяло, но и с душа, и се обричате на вечна гибел. А ние от нашия Господ Иисус Христос сме научени, че нашата плът, изтлела по общия закон на тлението и смъртта и станала прах, пак ще оживее, съединена с душата, и ще стане нетленна по естество. Всичко това ти казах накратко, та като научиш истината от мене, да се откажеш от лъжливите си богове...“

26.12 по еретическия, † 13 декември по църковния

календар - Светите мъченици Евстратий, Авксентий, Евгений, Мардарий и Орест

Свети мъченик Акакий. Фрагмент от стенопис в църквата ''Христос Пантократор''. Манастир Дечани. Косово. Сърбия. Около 1350 г.

„Военачалникът казал:

- Как така говориш, че Бог е Един? Току-що ти изповяда Христос, Божия Син. Но ако вашият Бог има Син, равен Нему, трябва да признаваш двама богове - един Бог Отец, и друг - Бог Син. А щом имате два бога, защо сега ми изповяда само един Бог? Виждам сега, че се заблуждаваш и ме лъжеш, защото сам си противоречиш.

Свети Акакий отговорил така:

- Вярвам и се надявам на моя Господ Иисус Христос, разпнат при Пилата Понтийски, че със Своя Свети Дух ще ме вразуми и ще ме научи да ти отговоря на тоя въпрос, защото въпросът ти защо ние, назовавайки двама, признаваме само Един Бог, е труден и не е леко да се разреши. Но ти казвам, че ние, християните, не само Отца и Сина, но и Светия Дух изповядваме като Бог истинен. В тия три имена са три Лица, но едно Божество и сила. Ние признаваме Един Бог, заедно със Словото и Светия Дух, защото не подобава на Бога да бъде без Слово и Животворящ Дух. За да поясня думите си, ще ти посоча и пример: ето, царят, когото ти наричаш владика, а аз - човек, се нарича Максимиан; той има син Максенций. Те са двама, но имат едно естество - човешко, и царството им е неразделно; синът се почита заради отеца, отецът се прославя заради сина; подобно на това мислим и за Бога,

понеже божествената същност на Отца, Словото и Духа Свети е една и съща и никога не се променя, тъй като почитаният от нас Бог е един...

Макар досега да съм се упражнявал не в книжна мъдрост, а в задълженията на воинското звание, аз съм възпитан в дома на свещеник, защото произхождам от свещенически род. Помня, че съм чувал от свещениците, че Бог, желаейки да спаси прогонения от рая човек и да го освободи от ада, е пратил в света съпредвечното Си Слово, Своя Син; а Синът Божий, като дошъл в света, приел плът от Пресветата и Пречиста Дева Мария и образа на човек; после претърпял кръстна смърт, за да поправи с кръстното дърво греха на Адам заради непослушанието на Божията заповед; за да дарува спасение на осъдения човек, Той Сам платил за нас дълга към Божието правосъдие с доброволното Си страдание на кръста. С разпъването на кръста Синът Божий унищожил книгата на нашите грехове, победил нашата смърт със Своята смърт, пленил ада, посрамил цялата дяволска сила и я направил нищожна. Когато пък Синът Божий поразил всички бесове и “портите медни съкруши и оковите железни разкъса”, възкръснал от мъртвите на третия ден и с това дал на човешкия род възможност да възкръснат всички и да живеят вечно в идващия век. А този видим свят е нищожен и ще съществува кратко време.“

20.05 - †07 май по църковния календар - Св. мъченик Акакий

„Тогава свети Севастиан, който присъствал там, видял, че са готови да се отрекат и да погубят душите си и ги съжалил. Осъзнавайки, че е настанало време и за неговото изповедание, за да помогне на другите и да поеме своя подвиг на страданието, той се изправил, заповядал на всички да замълчат и казал:

- О, доблестни воини Христови и опитни бойци на Божието войнство! Чрез великодушието си вече се приближихте мъжествено към тържеството, а сега искате заради нечестивите прелъстявания на своите близки да отхвърлите вечния венец. Не правете това, но научете днес на мъжество Христовите воини чрез подвига си, научете ги да се въоръжават повече с вяра, отколкото с оръжие, не захвърляйте знамето на вашите победи заради женски сълзи и нямайте милост към потъпканата от вас глава на врага, за да не започне той отново борба против вас, ако получи нова сила. Защото, ако предишното въставане бе яростно, отново раздразнен, той ще придобие още по-голяма сила. Издигнете над земните пристрастия славната хоругва на вашия подвиг и не я оставяйте заради безсмислени детски сълзи. Вашите близки, които плачат сега, биха се възрадвали, ако знаеха това, което знаете вие. Те мислят, че живот има само на земята и когато той свърши и тялото умре, няма да остане нищо от живата душа. Ако знаеха, че има друг живот - безсмъртен и безболезнен, в който царува непрестанна радост, непременно биха пожелали да влязат в него заедно с вас, презирайки временния, стремейки се да придобият вечния живот. Този живот преминава бързо и е така непостоянен и неверен, че дори хората, привързани към него, губят вярата си в него. От самото начало на света той е погубвал надяващите се на него, измамил е всички, които са го желаели, надсмял се е над всички, гордеещи се с него, никого не е оставил твърд в надеждата и непосрамен в упованието, и се е оказал много лъжлив. О, ако тази измама бе само в мечтите, а действително не въвеждаше в горчиво заблуждение! Но още по-лошото е това, че временният живот води привържениците си към някакво беззаконие: чревоугодниците услажда с преяждане и пиянство, сластолюбивите въвлича в прелюбодейство и всякакви скверноти, крадеца учи да краде, раздразнителния - да се

гневи, лъжеца - да лъже. Той разделя мъжа от жената, сее вражда между приятели, кавга между кротки, неправда между справедливи, съблазън сред монасите. Той отнема правосъдието от съдиите, целомъдрието от чистите, изкуството от художниците и добрите нрави от всички. Нека си спомним и най-страшните деяния, към които тласка привържениците си, когато брат убива брата или син - баща си, или приятел умъртвява приятеля си - кой учи на това? Не е ли истина, че заради този толкова обичан живот хората се ненавиждат един друг, като се стараят всеки да устрои за себе си по-добро съществуване? Защо разбойникът убива пътника, богатият притеснява бедния, гордият обижда смирения и виновният преследва невинния? Наистина цялото това зло вършат онези, които работят за този живот, желаят дълго да пребивават в любов към него и да му се наслаждават. А той научава на зло своите служители, предава ги на дъщеря си - вечната смърт, в която били хвърлени и първите хора, защото, макар и да са били създадени за вечен живот, те се прелъстили от временния и работели на чревоугодието, сластолюбието и похотта на очите, а оттук паднали в ада, без да вземат нищо със себе си от земните блага. И този земен живот, възлюбени приятели, така ви прелъстява, че искате с неправедните си съвети да върнете към него близките си, които отиват във вечния! Той учи вас, почтени родители, с безумните си ридания да отклоните синовете си от небесното войнство, от нетленната слава и милост на Вечния Цар. Той убеждава вас, целомъдрени жени на светиите, с ласките си да развратите умовете на мъчениците, да ги отклоните от доброто намерение и да ги убедите да приемат вечната смърт вместо живота, робството - вместо свободата. Ако последват съветите ви, за кратко ще живеят заедно с вас, а после ще трябва да ви оставят, и то така, че няма да можете да се видите другаде, освен във вечното мъчение, където пламъкът изгаря душите на

неверните, адските змии изяждат богохулните уста и аспиди терзаят гърдите на идолопоклонниците, където се носят горчив плач, тежки въздишки и непрестанно ридание в мъките. Позволете им да избягнат тези мъчения и сами се постарайте да се избавите от тях, не им пречете да тръгнат отново към приготвените за тях небесни венци. Не се бойте - те няма да се разделят с вас, а напротив, ще ви приготвят светли обители на небесата, където вие заедно с децата си ще се наслаждавате на вечните блага. Тук се любувате на красивите здания, а там ще се радвате на красотата на горните обители, в които трапезите блестят от чисто злато, чертозите са от скъпоценни камъни, украсени с бисер и сияещи в слава, в градините вечно цъфтят неувяхващи цветя, плодородните поля се оросяват от чисти потоци, въздухът винаги е свеж и ветрец довява на сетивата неописуеми благовония, а денят не залязва и радостта не преминава. Там няма въздишки, нито плач, нито скърби, нито пък някакво несъвършенство, няма нищо греховно, не се усеща зловоние, не се чува печален, плачевен и страшен глас, но навред се вижда прекрасното, усеща се ароматното и се чува радост, там непрестанно пеят ангелските и архангелските ликове, сладкогласно славещи Безсмъртния Цар. Как може да се презре такъв живот, а да се търси временния? Заради богатствата ли? Но те скоро изчезват. Онези, които искат вечно да ги имат при себе си, нека чуят какво им възвестяват те: “Вие ни обичате така - казват богатствата, - като че никога няма да се разделите с нас. Когато умирате, ние няма да можем да ви последваме, но докато сте живи, можем да ви съпътстваме, ако само ни заповядате или ни поставите пред себе си.” Нека ви бъдат за пример заемодавецът и трудолюбивият земеделец: първият дава злато на заем, за да получи от хората двойно повече, вторият сее зърно, за да събере стократно. Длъжникът връща на лихваря двойно злато, а земята дава на сеяча стократно повече зърно. Няма ли

Бог да увеличи много повече вашите богатства, ако Му ги поверите? Там пращайте и съкровищата на живота и сами се стремете натам. Каква полза от този временен живот? Дори някой да живее сто години, когато дойде последният ден, няма ли да му се струва, че всички изминали години и всички житейски удоволствия като че никога не са съществували? Няма ли да му остане от тях само някакъв спомен като следите на странник, останал с нас само за ден? О, наистина само безумец, който не е познал истинските блага, може да не обича бъдещия прекрасен живот! Само неразумен може да се страхува да изгуби бързопреходния, за да получи вечния, в който наслажденията, богатствата и радостта ще започнат не за да завършат, а да пребивават вечно. Който не иска да бъде служител на вечния живот, погубва напразно и временния, получава вечна смърт и пребивава свързан в ада, където е неугасващ огън, постоянна скръб, вечни мъки, където живеят злите духове с мишци като змийски глави, очите им изпускат огнени стрели, зъбите им са като слонски бивни; те хапят като жило на скорпион, гласовете им са подобни на лъвски рев, видът им предизвиква страх, докарва тежка болест и горчива смърт. Не е ли страшна смъртта в такива ужаси и мъки? Но още по-страшно е, че там живеят, за да умират непрестанно, не изтляват, за да се мъчат без край, остават цели, за да бъдат вечно изяждани от змиите, а изядените членове се обновяват, за да станат храна на отровни аспиди и незаспиващи червеи. О, приятели, родители и жени на светиите! Не лишавайте тази свята двоица от безкрайния живот и не ги хвърляйте в страшната вечна смърт, не ги тласкайте от радост към ридания, не ги съветвайте да отидат от светлината в мрака, не ги зовете от сладък покой към горчивата мъка. О, свети Маркелин и Марк! Не се оставяйте да ви прелъсти хитрият враг, който ви изкушава чрез домашните ви, не се хвърляйте в безкрайна мъка, не се предавайте в ръцете на бесовете, не се прелъстявайте от любов към

временния живот, красотата на видимия свят и суетните житейски удоволствия, не позволявайте да ви победят молбите на родителите, риданията на жените, сълзите на децата, ласките на близки и приятели. Спомнете си думите на Господа: “врагове на човека са неговите домашни” Онези, които ни разделят с Бога, не са наши приятели, а врагове, и любовта им към нас не е истинска, защото ни лишават от голямо благо, отнемат ни Божията любов и Небесното Царство, приготвени за онези, които обичат Бога. Не допускайте да грабнат от ръцете ви наградата, заради която толкова се потрудихте, защото вече наистина държите в ръцете си приготвеното за вас благо и стоите пред дверите на небесния чертог. За вас вече са сплетени венци и Подвигоположникът Христос чака, за да ви увенчае и прослави пред ангелите. Наближи краят на пътя ви: не се обръщайте назад, като Лотовата жена, за да не станете бездушен стълб, защото така ще погубите душите си. Не се съблазнявайте с любовта към родители, жени и деца, за да не станете недостойни за Христа, Който е казал: “който обича баща или майка повече от Мене, не е достоен за Мене”. Не бъдете така неразумни, че наченали с дух, да завършите с плът. О, нека моят Бог Христос да ми даде да пролея кръвта си заради Него пред вас, за да видите моето страдание и смъртта ми да ви бъде за пример как да полагаме душите си заради нашия Бог.

Докато свети Севастиан поучвал с такива наставления, внезапно го озарила Божествена светлина, лицето му просияло като лице на ангел и невярващите се изплашили от вида му. Някои видели седем ангели да обличат блажения в светли одежди и Прекрасен Юноша, Който го благословил с думите:

- Ти винаги ще бъдеш с Мене.

Всичко това ставало в дома на протоскриниария Никострат, при когото Маркелин и Марк били държани под стража. Жената на Никострат на име Зоя, която вече шест години била няма поради тежка болест, но имала невредими разум и слух, чула и разбрала всичко казано от Севастиан и като видяла сиянието около лицето му, паднала в нозете му и със знаци започнала да го умолява да развърже езика ѝ. Блаженият Севастиан казал:

- Ако аз съм истински раб Христов и всичко, което чу от мен и на което повярва тази жена, е истина, нека Господ заповяда устата и езикът ѝ да се развържат, както някога на пророк Захария, бащата на свети Иоан Предтеча.

Той осенил с кръстно знамение устата на жената и тя веднага проговорила високо:

- Блажен си ти и благословено е словото ти, блажени са и вярващите чрез теб в Христа, Сина на живия Бог, защото видях ангела, слязъл от небето, който държеше пред тебе отворена книга и по нея ти четеше всичко това. Благословени са вярващите на всичко, казано от тебе, и проклети да бъдат онези, които се съмняват дори в една твоя дума. Както изгряващата зора прогонва тъмнината и дава светлина на очите, така светлината на твоите думи прогони мрака на моето невежество и заслепление, осени ме със светлината на истинската вяра и след шестгодишна немота отвори устата ми, за да възхвалявам Бога...

Всички се умилили и плакали, разкайвали се заради предишното си незнание и за това, че искали да отклонят от добрия подвиг Христовите воини. Марк казал:

- Научете се, възлюбени родители, и вие, жени и приятели! Научете се мъжествено да противостоите на врага, като вземете щита на вярата, с който ще можете да угасите

"всички нажежени стрели на лукавия". Нека въстават и се въоръжават против вас слугите на дявола, нека измъчват телата ви с каквито искат мъки. Те могат да убият телата, но нямат сила да победят душата, воюваща за вярата. На убийството и мъките на тялото няма да обръщаме внимание, защото раните, получени в името на царя, донасят слава на воините. Дяволът се разпалва против нас с мъчителен за него самия гняв, защото и той се мъчи, виждайки нашето търпение. Той ни причинявал различни страдания и ни заплашва със смърт, за да ни уплаши и да ни отклони от добрия подвиг. А там, където мъките са безсилни, действа с лъст: обещава живот, за да отнеме живота, обещава богатство, за да ни доведе до нищета, дава слава, за да ни покрие със срам, обещава безгрижен живот, за да ни хвърли в беди и вечни скърби. Това са козните на нападенията му, това са коварните му намерения - да избави тялото от мъки, а душата да умъртви с грехове. Да тръгнем и ние против него, да презрем плътта, за да помогнем на душата. Защо да се боим от временната смърт, ако се надяваме да живеем вечно! Защо да жалим живота си, щом се надяваме да получим по-добър? Нека се страхуват от смъртта онези, които не се надяват да видят бъдещия живот. О, колко много служители на този живот са погубени от нещастен случай, поразени от мълния, потопени в морето, погълнати от пропасти или посечени с меч! И нещастните са изгубили този живот със скръб, а с друг не са се сподобили! Нека ридаят за живота си, нека треперят пред смъртта. А ние защо да скърбим заради смъртта? Каква грижа имаме за тоя живот, когато очакваме вечния блажен живот, приготвен ни от Христа, пълен с блага, които око не е виждало, ухо не е чувало и на ум на човека на са идвали?

Докато свети Марк говорел така, всички се преизпълнили с желание за бъдещия живот и започнали да се гнусят от този, всички се разгорели от любов към Христа, намразили света и

благодарели на Бога, че е просветил тъмнината им, отворил е очите на ума им и ги е избавил от гибел, посочвайки пътя на спасението...“

31.12 по еретическия, † 18 декември по църковния календар - Св. мъченик Севастиан и дружината му

„След като създаде небето, земята и целия свят, накрая Бог създаде Адам и като го постави в рая, му заповяда да не яде от дървото, намиращо се в средата на рая, но Адам яде, за което Бог се разгневи, изпъди го от рая и го прокле. Това проклятие стана наследствено за целия човешки род, защото всички хора произхождат от Адам, всички бяха под тази клетва, човек не можеше сам да се освободи от нея и за това трябваше да го избави някой, който е безгрешен, но понеже нямаше безгрешен човек, за това Бог изпрати второто Лице на Светата Троица, тоест Христос, да се роди на земята, за да избави хората от клетвата. И като дойде и стана човек, като нас, отиде първо при евреите, които бяха избран Божий народ и се наричаха Израил, тоест ум, който гледа Бога, но евреите не приеха Христа, нито повярваха в Него, а Го укориха, като магьосник и обикновен човек. За което и Христос ги напусна и отиде в Галилея, където намери Филип, тоест елините и другите езичници и идолопоклонници, каквито бяхме най-напред и ние, но после, като повярвахме в Христовото Евангелие, станахме нов Израил, а евреите от завист не повярваха и за това отпаднаха и станаха за укор на целия свят. Но да видим сега на кратко, каква вяра остави Христос на земята.

Вярата, която Христос посади на земята или по-добре да кажа, сред християните, е много голяма и висока, така че нито с ум може докрай да се постигне, нито с уста да се доизкаже, и е толкова силна, че никаква сила не може да я победи, но тя винаги надвива, както е надвила толкова мъчители и еретици, защото когато Христос посади, тази наша права вяра и я затвърди с апостолските и мъченически чудеса, тогава царството на дявола, което цароваше чрез идолопоклонството, започна да се събаря и дяволът, като гледаше ежедневно, че идолопоклонниците се обръщат, към тази вяра се ядоса много и за това най-напред опълчи срещу нея евреите, за да я смаже, и като не успя да стори нищо, вдигна неверниците езичници, които не познаваха Бога, и като избра римските злочестиви императори Нерон, Диоклетиан, Максентий и други мъчители, проля много мъченическа кръв за триста години, до времето на великия цар Константин. Като видя, че заради мъченическите чудеса мнозина езичници се обръщат, дяволът издигна еретици сред самите християни: Арий, Македоний, Несторий, Диоскор, Ориген и други, които казваха, че Христос е обокновен човек, а не Бог. Като не успя и с това да стъпче чистата ни вяра, седемстотин години, след Христа дяволът опълчи император Лъв Исаврянин срещу светите икони, за да ги махне от църквите, което и направи. Божията Църква стоя без икони по негово време и след него по Копронимово време, и след сина му, до като се възцариха Ирина и Константин. С помоща на патриарх Тарасий те свикаха Седмия Вселенски Събор в Никея и пак върнаха светите икони в църквите и след тях по времето на Никифор Ставрикий и Михаил Рангав иконите бяха почитани, а след това Лъв Арменин повдигна второ гонение срещу иконите, което направиха и Михаил Аморей и най-вече синът му Теофил, който и скоропостижно се спомина, а Бог се яви на жена му Теодора и на патриарх Методий и им каза да поставят иконите в светите църкви и да ги почитат. И те

тържествено ги окачиха с целия църковен клир и узакониха от тогава и до днес да се покланяме на светите икони, които ни представят Божието лице, и да въздаваме благодарност на Бога и вечен помен на благочестивите царе и светите Отци, които се потрудиха за светите икони и за Православната ни вяра.

ПОУЧЕНИЕ

Възлюблени братя, тъй като светите икони са толкова свети и чисти, за това и ние трябва да се приближаваме към тях и още повече, към светото Причастие, с голяма чистота, защото който го приема нечист, умира с душата си. За това трябва, най-вече през настоящия свят пост всички да бъдем чисти, да се покаем, да се изповядаме и да постим. Защото постът е обновление на душата, мъдрост на младите, почест на старите и очистване на грешните. И да не постим само по отношение на яденето и пиенето, защото и дяволите нито ядат, нито пият и пак са дяволи, а да постим истински, тоест да удържаме езика си от хули, лъжи и обиди, сърцето си от завист, отмъстителност и пиянство, ръцете си от кражба и убийство, тялото си от блудство и нечистота, ума си от лукавство и лоши помисли. А освен това, да се молим усърдно на Бога, да му се покланяме и да си носим един другиму теготите.

О свещеници! О Божий слуги, моля ви покорно, имайте добри дела, за да бъдете пример и огледало за хората. Поучавайте и наставлявайте вашето стадо. Бъдете мъдри, чисти и непорочни. Не гледайте само за вашите нужди, но трудете се и за човешкото спасение. Защото Сам Бог казва, че ако не учите вашето стадо и някой умре в грях, от вас ще изиска душата му, а ако поучавате и не ви слушат, тогава сте чисти от техния грях. Бъдете кротки, утешавайте сиромасите, наглеждайте болните и винаги се молете на Бога за вас и

вашето стадо.

А вие миряни, принасяйте в църквата милостиня от вашия дар. Бъдете чисти и имайте любов. Учете децата си на добро, та да станат кротки и смирени и да говорят почтено, а не безсрамно и развратено. Освен това, бъдете добри и любезни един към друг, не се псувайте и не се обиждайте, не враждувайте по между си, не връщайте със зло на зло, покорявайте се на господарите, уважавайте по-старите, имайте почит към свещениците, за да се молят радостно за вас, а не да въздишат. Всички и богати и сиромаси, имайте търпение и несъмнена вяра в Бога. Защото Той обогатява и осиромашава, той въздига и събаря. Да живеем така мирно и приятно Богу, та с Христовата помощ радостно да достигнем до светото Христово възкресение и да получим Небесното царство, Нему слава във вечните векове, амин.“

"*Софроние*" *на епископ Софроний Врачански*

„Когато изминали седем дни, бащата и майката на Ирина с велможи се възкачили в кулата и заговорили с нея за брака. Тя им отговорила:

- Знайте, че аз съм рабиня Христова, вярвам във вечния небесен Цар и Него обичам. Обрекла съм се на този чист, небесен и безсмъртен Жених. Друг жених не желая и няма да се поклоня на друг бог, защото няма друг Бог, освен Него. Нима не видяхте - продължавала Ирина - гибелта на вашите богове, които паднаха от прозореца на земята? Те не можаха да си помогнат. Как тогава могат да бъдат ваши помощници? Напразна е вашата надежда на тях и суетни са трудовете ви и приношенията на идолите. Златото и среброто трябваше да раздадете на просещите, на бедните, сираците и вдовиците; а вие призовавате занаятчии и ковете бездушни идоли за себе си, като лишавате бедните от милостиня; така ставате врагове на живия Бог и слуги на бесовете. Докога ще буйствате,

подобно на необязден кон? Кога ще познаете живия Бог, кога ще познаете Онзи, който може да умъртвява и съживява? Когато пък Божията светлина възсияе в сърцата ви, тогава дяволът, който влече човека от светлината към тъмнина и погибел и прелъстява хората от правия път към неправия, ще побегне от вас. Но вие първи се постарайте още сега да побегнете от дявола, защото е зъл и лют. Той е съблазнител, затварящ очите на сърцата ви, за да не познаете истината. Моля те, татко, умолявам те: познай истинния Бог, Който е създал всичко със Словото Си. Когато намисли да издигнеш за мене тая кула, събра много хора: само работниците бяха три хиляди и петстотин души и триста надзиратели; и въпреки това едва успяха да я построят за десет месеца. А вечният Бог с една Своя дума сътвори небето и слънцето, месеца и звездите, светлината и тъмнината, и нарече светлината ден, а тъмнината - нощ. Той държи земята във въздуха, заповядал е на водите да текат за наша полза, направил е да израснат дърветата, разположил е времената, годините и месеците, сътворил е зверовете на земята, птиците във въздуха и рибите във водите; накрая, с пречистите Си ръце е създал човека, като взел пръст от земята и го поставил господар над цялата вселена, като му покорил всичко това. И всичко Бог сторил за шест дни с едното Свое Слово, Което е Единородният Негов Син, Иисус Христос, роден от Него без майка, съвечен и съпрестолен Нему. Той, по действието на Светия Дух, се родил и въплътил безсеменно от Пречистата Приснодева Мария и живял с хората, вършейки безброй чудеса: дарувал зрение на слепи, очиствал прокажени, възкресявал мъртви и повдигал разслабени. Евреите поради завист Го разпънали по Негово собствено произволение - за да пострада за нашето спасение. Но след смъртта и погребението Той възкръснал на третия ден със силата на Своята Божественост, възнесъл се на небето и седнал отдясно на Бога Отца, изпратил на учениците Си Светия Дух и ги пратил по земята, за да просветят

помрачените духом, да обърнат заблуждаващите се и да спасят погиналите; защото Той желае спасението на всички и милостта Му към човешкия род не оскъднява во веки...“

18.05 по еретическия, † 05 май по църковния календар - Св. великомъченица Ирина

„Благият и всемогъщ Бог, Който е привел всичко от небитие в битие - и видимо, и невидимо, го е украсил с всякаква красота, която човек, като съзерцава и размисля, може донейде да проумее и да познае Оногова, Който е създал такива дивни и многобройни дела. Защото “от величието и от красотата на творенията чрез размисъл се познава и техният Творец”, Когото възпяват ангелите с трисвети гласове и Когото всички православни люде славим в Света Троица - тоест в Отца, Сина и Светия Дух, три Ипостаси, Които можем да наречем три Лица, но в едно Божество. Защото преди всички времена, и срокове, и години, Сам Отец, над всеки разум и над всяко ангелско разбиране, е родил Сина, както казва Премъдростта: “Преди планините да са били поставени.” А и самото Слово Божие, Което в последните години се въплъти заради нашето спасение, казва с пречистите Си уста в евангелието: “Аз съм в Отца, и Отец е в Мене.” От същия Този Отец произхожда и Светият Дух, както е казал Сам Син с Божия Си глас: “Духът на истината, Който от Отца изхожда.” Този Бог е създал всяка твар, както казва Давид: “Чрез словото Господне се утвърдиха небесата и чрез диханието на Неговите “уста - цялото им войнство; защото Той рече и те станаха; Той заповяда и те се създадоха”.

Преди всичко Той създаде човека, като взе пръст от земята и с животворно дихание му вдъхна душа от Себе Си, вложи му словесна дарба и свободна воля да влезе в рая, като му даде заповед за изпитване, та ако я спази, да пребъде безсмъртен; ако ли пък я пристъпи, да умре по своя воля, а не по Божие веление.

Но дяволът, като видя човека така зачетен и издигнат на онова място, от което той отпадна поради своята гордост, накара го да престъпи заповедта. И затова Бог изгони човека от рая и го осъди на смърт. И оттогава лукавият започна да подстрекава човешкия род и да го съблазнява с много козни.

Но Бог поради великата Си милост и любов не изостави човека докрай, но по всяко време и по всяка година е издигал избрани мъже и е показвал на хората техните дела и подвизи, та като подражават на тях, всички да се стремят към добро. Такъв беше Енос, който пръв се осмели да призовава името Господне. След него беше Енох, който, като угоди на Бога, бе преселен на небето. След разделението на племената, когато всички се бяха заблудили, Авраам позна Бога и се нарече “Негов приятел” и получи обещание: “Чрез твоето семе ще бъдат благословени всички племена”. Исаак, по подобие на Христа, бе възведен на планината за жертва. Иаков разсипа идолите на своя тъст и видя стълба, по която “възлизаха и слизаха ангели Божии”, и при благославянето на своите синове пророчествува за Христа. Иосиф, изпратен от Бога, изхрани народа в Египет. Писанието разказва за Иов Авситидийски, “праведен, истинолюбив и непорочен мъж”, който, като получи изпитания, изтърпя докрай и бе благословен от Бога. Моисей с Аарон “между свещениците Божии” бе наречен “бог на фараона” и наказа Египет. Той изведе Божиите люде, воден денем от светъл облак, а нощем от огнен стълб, пресече морето и те минаха по сухо, а египтяните потопи; напои хората с вода в безводната пустиня

и ги нахрани с ангелски хляб и с птици. И като говори с Бога лице срещу лице, както може човек да говори с Бога, даде на народа закон, “написан с Божия пръст”. Иисус Навин, след като воюва с противниците, разпредели земята между Божиите люде. Съдиите също тъй извършиха много победи. А Самуил, като получи милост от Бога, по Божия заповед помаза и постави цар. Давид с кротост “пасе народа” и го научи на божествени песни. Соломон, като получи от Бога мъдрост повече от всички други хора, написа множество добри поучения и притчи, макар че сам той не ги изпълни. Илия наказа с глад злите дела на хората, възкреси мъртвия момък, свали със слово огън от небето и изгори мнозина, запали жертвоприношенията с чуден огън и изби мерзките жреци, и се възнесе на небето с огнена колесница и коне, като даде на своя ученик Елисей двойна благодат. А Елисей, като взе дрехата (на Илия), извърши двойни чудеса.

Също и други пророци, всеки на своето време, пророчествуваха за чудните събития, които имаше да станат. След тях се яви Иоан, великият посредник между Стария и Новия Завет, който стана Кръстител Христов и Негов свидетел и проповедник сред живите и мъртвите. Светите апостоли Петър и Павел с останалите ученици Христови преминаха през целия свят като мълния и осветиха цялата земя. Подир тях мъчениците измиха с кръвта си човешката сквернота, а приемниците на светите апостоли, като покръстиха царе, с много трудове и подвизи унищожиха езичеството. Достойният за почит папа Силвестър, имайки за помощник великия цар Константин, свика с триста и осемнадесет отци Първия събор в Никея и победи и прокле Ария и неговата ерес, която той беше повдигнал против Светата Троица - също както едно време Авраам с триста и осемнадесет слуги разби еламските царе и получи благословение с хляб и вино от Мелхиседек, цар Салимски, който “беше свещеник на Бога Всевишни”. Дамас и

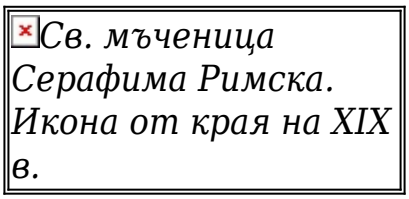
Григорий Богослов със сто и петдесет отци и с великия цар Теодосий потвърдиха в Цариград светия символ на вярата, т. е. “Вярвам в единаго Бога”, а Македоний отлъчиха, като осъдиха и него, и хулата му, която той говореше против Светия Дух. Целестин и Кирил с двеста отци и с другия цар Теодосий унищожиха в Ефес Нестория с всичките му бледословия, които той говореше срещу Христа. Лъв и Анатолий с правоверния цар Маркиан и с шестстотин и тридесет отци в Халкидон проклеха Евтихиевото безумие и бледословие. Вигилий с богоугодния Иустин и със сто и шестдесет и пет отци свикаха Петия събор, и като издириха дали някъде не се е вмъкнало някакво заблуждение, проклеха го. Апостолският папа Агатон с двеста и седемдесет отци и с достойния цар Константин на Шестия събор смазаха много смутове, като изгониха и проклеха всички ония участници в смутовете - Теодор Фарански, Сергий и Пир, Кир Александрийски, Хонорий Римски, Макарий Антиохийски и другите им съмишленици, и утвърдиха християнската вяра, като я закрепиха върху истината.“

Житие на свети равноапостолни Методий, архиепископ Моравски

„Когато Адам пристъпи Божията заповед и бе изгонен от рая, заради него всички човеци станаха осъдени на смърт и изпаднаха в много лоши обичаи, телесни грехове, в безбожно идолопоклонство и станаха роби на дявола. За това милостивият Бог слезе от небето, роди се непостижимо от Пресвета Дева Мария и стана човек, за да избави човеците, да ги упъти към правия път и да ги поведе към онова вечно блаженство, от което бяха изпаднали. Но за да остане проповядваната Му истина незабравена завинаги, трябваше да има свидетели, които да проповядват Неговите чудеса по целия свят и да просветят всички народи. За това Христос ходи и по суша, и по море, за да освети всичко с ходенето Си,

като отиде и на Галилейско море, за да си събере ученици и апостоли, за да проповядват чудесата Му, които извърши на земята...“

„ВТОРАТА НЕДЕЛЯ СЛЕД ПЕТДЕСЕТНИЦА, ЗА ИЗБИРАНЕТО НА АПОСТОЛИТЕ“ – Софроние

Св. мъченица Серафима Римска. Икона от края на XIX в.

„Серафима отвърнала:

- Аз всеки ден Му принасям жертва, покланям Му се и Му се моля и денем, и нощем.

Тогава игемонът попитал:

- Къде е храмът на твоя Христос? Каква жертва Му принасяш?

Серафима отговорила:

- Жертвата, угодна на Христа, се състои в това, непорочно да съхраня в чистота девството си и с Неговата всесилна помощ да приведа и други към този подвиг.

Игемонът казал:

- Това ли е вашата църква и жертва?

Серафима отвърнала:

- Няма нищо по-висше от познанието на Истинния Бог и от служението на Него Единия с благочестив живот.

Игемонът запитал:

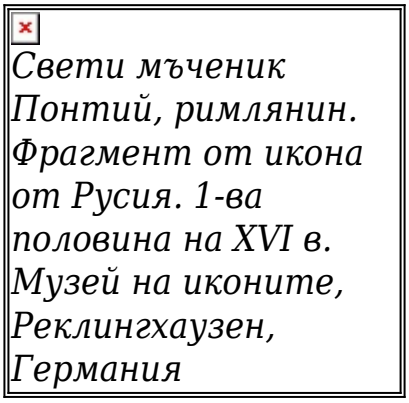
- Нима самата ти си, както казваш, църква на твоя Бог?

Серафима отговорила:

- Тъй като пазя себе си непорочна с всесилната помощ на моя Бог, аз наистина съм Негова църква. В нашето Свещено Писание е казано:

“Защото вие сте храм на живия Бог, както е казал Бог: “ще се поселя в тях и ще ходя между тях; ще им бъда Бог, а те ще бъдат Мой народ”.“

11.08 по еретическия, † 29 юли по църковния календар - Св. мъченица Серафима девица

Свети мъченик Понтий, римлянин. Фрагмент от икона от Русия. 1-ва половина на XVI в. Музей на иконите, Реклингхаузен, Германия

„Свети Понтий му възразил с усмивка:

- Не се заблуждавай, царю, покланяйки се на Дий: един е Бог на небето, създал всичко с една Своя дума и оживотворил всичко с благодатта на Светия Дух.

- Не знаем защо говориш всичко това - отговорили двамата царе.

- Отвека ли съществува Дий? - попитал свети Понтий.

- Не - казали царете, - преди Дий е бил Кронос, баща му; той царувал в Италия и при неговото управление народите на Италия се наслаждавали на благоденствие.

- А в това време, когато Кронос царувал в Крит, и докато той, бидейки изгонен от своя син Дий, дошъл в Италия, нима

страната не е имала народи и управители? - отново попитал свети Понтий. - Не - продължил той, - не се прелъстявайте от лъжливите басни на вашите стихотворци. Един е Бог над всички на небето - Бог Отец, Който заедно със Своя Син и Светия Дух управлява всичко, което е създал, и със силата Си поддържа всичко съществуващо; Той е създал небето и земята, морето и всичко, намиращо се в тях; след всичко Той е сътворил по Свой образ и подобие безсмъртния човек и подчинил под властта му всичко, което е на земята, в морето и във въздуха. Виждайки тази велика чест, с която Бог облякъл човека, падналият от небето дявол се изпълнил със завист и внушил на човека коварната мисъл да наруши Божията заповед, та чрез това да се окаже неблагодарен и непослушен пред своя Творец и Благодетел. Човекът последвал коварния съвет на прелъстителя и с това се лишил от безсмъртие, като чрез непослушанието си причинил смърт не само на себе си, но и на целия човешки род. Но дяволът не се задоволил с това прелъстяване на човека и измислил идолите, които вие наричате богове, за да отдалечи още повече човешкият род от своя Създател. Но милосърдният Господ, като не желаел окончателната гибел на създадения по Негов образ човек, благоволил да изпрати от небесния престол на земята Своето Единородно Слово (1): Словото Божие по действие на Светия Дух се вселило в утробата на Пречиста Дева, непостижимо приело от Нея плът и се родило от Нея неизказано, и Словото станало човек, за да обнови падналия човек и да унищожи властта на дявола. Богочовекът явил над хората много чудеса: Той изцелявал с дума слепородени, разслабени и приковани към леглото на болестта от много години, очиствал прокажени, възкресявал мъртви, - призовавайки от гроба четиридневния Лазар, му дарил живот; като всемогъщ Бог Той извършил неизброимо множество други чудеса. Но иудеите, не вярвайки в Него и завиждайки Му, Го предали на управителя Пилат Понтийски и приковали към кръста Дошлия

да ги спаси. А Той, като Бог, в третия ден възкръснал от мъртвите и в продължение на много дни след Своето възкресение се явявал на учениците Си; Той потъпкал смъртта, причинена на човека от дявола, чрез Своята смърт и Своето възкресение ни дарил вечен живот и както Той, възкръсвайки от мъртвите, вече не умира, така и ние, след края на този кратковременен, но изобилстващ със скърби живот, като възкръснем от гробовете си, вечно ще живеем с Него. Посочвайки пътя на спасението, Той се възнесъл на небето, и ако някой пренебрегне това спасение, той заедно с дявола ще бъде подложен на вечно осъждане; вярващият и вървящият по пътя на спасението вечно ще бъде с Христа в Царството Небесно...

(1) ***Слово Божие*** *- така се нарича Второто Лице на Пресвета Троица, Синът Божий, Христос Спасителят. Това име е взето от Евангелие от Иоан (1:14). Защо Син Божий се нарича Слово?*
А) Заради сравнението на Неговото раждане с произхода на нашето човешко слово: както нашето слово безстрастно, невидимо, духовно се ражда от нашия ум или мисъл, така и Син Божий безстрастно и духовно се ражда от Отца.
Б) Както в нашето слово се открива или изразява нашата мисъл, така и Син Божий по Своята същност и съвършенство е най-тънко изображение на Бога Отца и затова се нарича "сияние на славата и образ на Неговата ипостас" (Евр. 1:3).
В) Както ние чрез словото съобщаваме на другите своите мисли, така Бог, говорил на хората чрез пророците, накрая говорил чрез Сина (Евр. 1:2), Който заради това се въплътил и така пълно открил волята на Своя Отец, че виделият Сина е видял и Отца (Иоан. 14:9)."

18.08 по еретическия, † 05 август по православния календар - Св. мъченик Понтий, римлянин

Свети Максим Изповедник. Фреска от манастир Ватопед (Атон). 1721 г.

„...православното изповедание, което утвърждава в нашия Господ, въплътилия се Бог, две естества и две воли, две произволения и действия, присъщи за всяко естество, но съединени в едното Лице на Христа, защото Христос е Бог, неразделяем в две лица, но неслитно познаваем в две естества...

Пратениците му казали:

- Макар и да не ни е заръчано да говорим с тебе за това, ще ти кажем. Ние изповядваме в Христа две действия поради различието на естествата и едно действие поради съединението на двете естества в едно Лице.

Светият отговорил:

- Ако казвате, че двете действия са станали едно вследствие съединяването на естествата в едно Лице, това означава, че освен тези две действия, вие признавате и ново, трето

действие - слято, или Богочовешко.

- Не - отговорили пратениците, - ние признаваме две действия, но говорим за едно поради съединението им.

Светият възразил:

- Вие сами правите вярата си колеблива и изповядвате, че Бог може да съществува, без да има битие. Защото, ако слеете двете действия в едно поради съединението на естествата в едно Лице, а после разделите едното действие на две поради различието на естествата, тогава няма да има нито единство, нито двойственост на действията, защото двойствеността и единството взаимно се изключват. Нещо повече, тези уловки правят напълно недействително онова, в което пребивават действията, тоест Богочовечеството, и дори изобщо го премахват, като нямащо присъщо му по природа такова проявление, което да не може нито да бъде отнето от естеството, нито променено. В противен случай, според разбирането на светите отци, естеството, като непроявяващо себе си в присъщи нему действия, би се лишило напълно от битие. Но това аз не мога да призная и не съм се научил да вярвам така от светите отци. А вие, като имате власт, правете с мен каквото искате...

Епископ Теодосий попитал:

- Какво тогава е в наша власт и какво не е?

Свети Максим отвърнал:

- Господине, ти знаеш всичко това и задаваш въпроси само за да изпиташ своя раб.

Епископът казал:

- Наистина не зная и искам да разбера каква е разликата между това, което е в нашата власт, и това, което не е, и как

едното се отнася към Божественото предузнаване за нас, а другото - към предопределението?

Преподобният Максим отговорил:

- Всичките ни добри и лоши дела зависят от нашата воля. А не са в наша власт наказанията и бедствията, които ни се случват, както и противоположното на тях. Наистина, ние нямаме власт над изнуряващата болест или над здравето, а само над онези условия, които причиняват болест или опазват здравето ни. При това, както причина за болестта е невъздържанието, а въздържанието е условие за добро здраве, така и спазването на Божиите заповеди е условие да се сподобим с царството Небесно, а неспазването им - причина да бъдем хвърлени в огнената геена...

всеки от светиите, ако не по своя воля е страдал в този свят, е страдал именно за да победи с допусканите от Бога бедствия гордия отстъпник - дявола. Самото търпение във всеки светец е било следствие от изкушението.“

26.08 по еретическия, † 13 август по църковния календар - Пренасяне мощите на св. преподобни Максим Изповедник

„истинността и достоверността на новозаветните Евангелия свети Ириней доказва по следния начин. Евангелията трябва да бъдат четири дори поради това, че съществуват само четири посоки на света; освен това, според разсъжденията на свети Ириней, броят на Евангелията трябва да съответства на четирите завета, дадени от Бога на човечеството - на завета към Адам преди потопа, на завета след потопа към Ной, на законодателството при Моисей и на четвъртия и последен завет - християнския, който съдържа в себе си всички останали (Пак там).

Накрая, най-главното доказателство за това, че Евангелията са именно четири, а не повече или по-малко, Ириней вижда в съответствието на Евангелията на четирите животни херувими от Апокалипсиса сред и около престола на "*всичко устройващото и всичко държащото Слово*" (Пак там). Силата на доказателството е в това, че Евангелието трябва да служи за израз на четирите вида или начина на дейност на Сина Божий, които се посочват в Апокалипсиса (Откр. гл. 4) със символите на четирите животни херувими.

Първото животно, както се повествува в Апокалипсиса, е подобно на лъв и посочва предвечното господство и царската власт на Бог Слово. Това изразява и Евангелието на **Иоана**, описвайки вечното и славно рождение на Сина от Отца като Бог от Бога:"*В началото беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото. То беше в начало у Бога. Всичко чрез Него стана, и без Него не стана нито едно от онова, което е станало*" (Иоан. 1:1-3).

Второто животно прилича на телец и означава

първосвещеническото служение на нашия Господ Иисус Христос. Същото, според разсъждението на свети Ириней, разкрива и Евангелието от **Лука** - то започва с разказа за свещеника Захария, който принася жертва на Бога. Това означава, че Агнецът, предопределен от вечност за заколение заради греховете на света, се е явил в света, за да принесе на Бога изкупителна жертва за греховете на човеците.

Третото животно до престола на Словото, има лице на човек и показва явяването на Сина Божий в човешки образ и вид. И Евангелието от **Матей** също главно възвестява за човечеството (човешкото естество) на Иисус Христос, като Го представя като Син на Иосиф и Мария.

Накрая, четвъртото животно е подобно на хвърчащ орел и посочва присъствието в Църквата на Светия Дух, пратен от Бог Отец заради изкупителните заслуги на Сина Божий. Според Ириней присъствието на Светия Дух изразява Евангелието от **Марко**, написано във формата на сбит и като че съкратен разказ, защото именно такъв е пророческият дух.

"По този начин - заключава свети Ириней - каквато е дейността на Сина Божий, такъв е и видът на животните, и какъвто е видът на животните, такъв е характерът на Евангелията. Четири са животните, четири са Евангелията, четири вида са и дейностите на Господа" ("Против ересите", кн. III, гл. 11)...

Изобличавайки еретиците, Ириней размишлявал и за източниците на светата християнска вяра. Накратко неговите разсъждения са следните.

Свещеното Писание както на Стария, така и на Новия Завет несъмнено има Божествен произход, защото е написано с особеното духовно озарение на писателите на свещените книги от Божия Дух. Този Свети Дух е действал както чрез

пророците, така и чрез апостолите. Свещеното Писание е първият и най-главен източник на вяра и религиозно познание - истинен и непогрешим и задължителен за всички.

Правилното и безпогрешно разбиране на Писанието е възможно само под ръководството на светата вселенска Църква и само в нея може да се познае истината. Същия Божествен произход, както и Писанието, има и свещеното Предание, което поради тази причина представлява другият източник на вяра и религиозно познание, също така истинен и непогрешим и задължителен за всички, както Свещеното Писание. Единствена пазителка на истинското апостолско Предание може да бъде само вселенската Църква в лицето на нейните предстоятели.

"Всеки, който желае да узнае истината - казва свети Ириней, - трябва да се обърне към Църквата, защото единствено на нея апостолите са съобщили божествената истина и като богаташ в съкровищница са положили в нея всичко, което се отнася до истината. Само Църквата е врата към живота" ("Против ересите", кн. III, гл. 4).

И в частност, според учението на Ириней, само законно ръкоположените пастири на Църквата, са истинските учители и пазители на истината, съдържаща се в Нея.

Това значение на Църквата като единствена непогрешима пазителка и носителка на истинското апостолско предание свети Ириней основава на постоянното присъствие на Светия Дух и постоянното действие на божествените дарове и сили в нея. Според него Божият Дух съществува в Църквата от самото Й основаване. Той е като че животът и душата на Църквата, Той я движи и управлява точно така, както душата движи и управлява членовете на нашето тяло. В Църквата от Бога са положени всички необходими служения - апостолството, пророчеството, учителството, с помощта на

които се извършва нашето спасение.

Поради постоянното и непосредствено присъствие в Църквата на Божия Дух, Тя никога не може да греши или да се заблуждава. Оттук божествената истина, предадена Й от апостолите устно или писмено, винаги ще пребъде в нея една и съща, все така чиста и божествена, каквато е била и във времената на апостолите, защото един и същ Свети Дух е действал и в апостолите, действа и сега в лицето на техните приемници в Църквата. Приемствеността на апостолското звание, разсъждава свети Ириней, се запазва в Църквата навред и непрекъснато, а заедно с нея и апостолското предание се запазва в чист и неповреден вид.

"Изобщо - отбелязва свети Ириней - Църквата, макар и разпръсната по целия свят, поради присъствието в нея на един и същ Дух Божий и поради непрекъснатостта на апостолското звание в нея, съхранява навред едно и също учение. Тя еднакво вярва, като че има една душа и едно сърце, еднакво проповядва, учи и предава, като че има едни уста. Еднакво вярват и имат едно и също църковно предание и в Германия, и в Испания, и в Галия, и в Изтока, в Египет и Ливия. Както слънцето е едно и също за целия свят, така една и съща проповед на истината сияе и просвещава в Църквата всички" ("Против ересите", кн. I, гл. 10).“

05.09 по еретическия, † 23 август по православния календар - Св. Ириней Лионски

„оставете идолопоклонството и аз ще ви науча как трябва да почитате Истинния Бог и да се покланяте на Седящия във висините. Той е Бог невидим, но всевиждащ, Творец на небето и земята, и морето, и на всичко, което е в тях, Цар крепък и всемогъщ, спасяващ Своите раби и погубващ Своите врагове, тези, които се покланят на идоли и принасят жертва на бесовете. Този Бог не иска кървави жертвоприношения, но

иска идващите при Него да Го познават без злоба и лукавство и да вярват, че Той е Истинният Бог, Отец на Своя Единороден Син, нашия Господ Иисус Христос, неразделящ се от Отца, Който чрез Него е сътворил вековете; с Тях царства и вечният Свети Дух, изхождащ от Отца. Тези три лица по същество са Един Бог, изгарящ с огън ненавиждащите Го идолослужители, но обичащ обичащите Го; Неговото милосърдие няма предел, защото Той е милостив към всички, възлагащи надеждата си на Него и с вяра призоваващи името Му...“

18.03 по еретическия, † 05 март по православния календар - Св. мъченик Конон Исаврийски

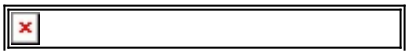

„те вдигнали очи към небето, направили кръстно знамение и отговорили на Валерий:

- Ти се надяваш веднага да ни обърнеш в своето злочестие, сякаш сме някакви невежи, но знай, че пред себе си имаш не малодушни и неразумни хора. Не смятаме вашата вяра за почтена само поради това, че е древна, защото не всичко, което е древно, непременно е честно: та нали и злобата е древна, но това още не я прави достойна за почитане. Не трябва да се разсъждава за това дали вашата вяра е древна, а

за това дали трябва да я приемаме. Решили сме да се отклоним от нея и доколкото е възможно да я изтръгнем от средата си, защото тя приготвя страшния геенски огън за онези, които я обичат. Ако искаш да познаеш истината, размисли и ще откриеш, че вашите богове са не друго, а дело на човешки ръце. Те са неми и глухи и не могат да принесат никаква полза не само на другите, но и на самите себе си. Истинският Бог е неизобразим по Своето същество, непостижим е за разума ни, неизмерим е във времето, защото няма начало на Своето битие. Той е извикал в битие всичко видимо и постижимо за нашия разум, Той е създал човека, въвел го в рая и му дал заповед, за да бъде послушен на Създателя си. Но поради завистта на дявола човекът е паднал в непослушание и станал подвластен на смъртта. Дяволът не се задоволил с падението на човека и побързал да отклони и потомството му от Бога, та хората да умират не само телесно, но и духовно: така, като оставили Бога и отвърнали очите си от светлината на правдата, хората паднали в мрака на идолослужението. Затова, за да избави човека от властта на дявола, милосърдният и многомилостив Създател е слязъл на земята, продължавайки едновременно с това да пребивава в лоното на Отца, и бил подобен на нас във всичко, освен греха. Разпнат на кръста, Той умрял, за да ни избави от греховното падение. Победил със смъртта Си нашия враг дявола, Той се възнесъл на небесата и нас призовава там, като е направил удобно за нас възлизането при Него.“

26.10 по еретическия, †13 октомври по православния календар - Свв. мъченици Карп, епископ Тиатирски, Папила дякон, Агатодор и мъченица Агатоника

Светите Преподобни Варлаам Отшелник и Иоасаф, индийски принц. Стенопис от църквата ''Свети Петър и Павел'' във Велико Търново. 1440-те години.

„Варлаам, изпълнен с благодатта на Светия Дух, му разказал за Единия Бог, Който всичко е сътворил и за всичко, което е станало след сътворението на света: за грехопадението на Адам и изгонването от рая; за праотците и пророците; после - за въплъщението на Сина Божий, за Неговите доброволни страдания и за Възкресението; за Света Троица, за кръщението и за всички тайнства на светата вяра. Понеже Варлаам бил премъдър и добре знаел Свещеното Писание, изкусно разяснявал учението си чрез притчи и подобия, украсявал речта си с прекрасни разкази и изречения и смекчил, като восък, сърцето на царския син, който го слушал с все по-голямо внимание и наслаждение. В края на краищата царският син разбрал, че този безценен камък е Христос Господ, понеже светлина възсияла в душата му и просветила духовните му очи така, че той повярвал без всякакви съмнения на всичко, което му открил Варлаам...

Варлаам продължил словото си, говорил му за мирна и неправедна смърт, за всеобщото възкресение, за вечния живот, за въздаянието на праведните и мъките на грешниците, и с думите си го довел до голямо умиление и сърдечно съкрушение, принцът избухнал в сълзи и дълго плакал. Освен това Варлаам му разказал за суетата и непостоянството на тоя свят и за отричането от него, за монашеския и пустинен живот...

Иоасаф със сълзи рекъл:

- Ако такава е волята на Господа Бога, то извърши над мен свето кръщение и вземи от мен повече злато, за да отнесеш на твоите братя в пустинята за храна и облекло.

- Богатите дават на бедните, а не обратно - отговорил Варлаам, - как искаш ти, който сам си беден, да дадеш на нас, които сме богати? И най-последният от нашето братство е несравнено по-богат от тебе. Надявам се, че и ти по Божия милост в най-скоро време ще се обогатиш с това истинско богатство, но когато забогатееш по този начин, ще станеш скъперник и необщителен.

Иоасаф не разбрал какво му казал той и Варлаам обяснил смисъла на своите думи, че онези, които оставят всичко земно заради Христа, придобиват небесни блага, а дори най-малкият небесен дар е по-ценен от всички богатства на този свят. При това той добавил:

- Златото често бива причина за греха и затова ние не държим злато у себе си, а ти искаш да отнеса на братята си змията, която те вече са потъпкали с крака.

После той посъветвал Иоасаф да се готви за свето кръщение, заповядал му продължителен пост и молитва, а сам той се отдалечил и в уединено място се молел на Бога за него. На другия ден той отново дошъл при него и дълго го поучавал в истинската вяра. Тъй в течение на много дни старецът посещавал царския син и разкривал пред него учението на пророците и апостолите и преданията на светите отци. В деня, в който имал намерение да кръсти Иоасаф, Варлаам казал следното поучение:

- Ето че ти искаш да приемеш Христовия печат, да се осветиш със светлината на Божието лице и да бъдеш син Божий и храм на Светия и Животворящия Дух: вярвай в Отца и Сина и Светия Дух, в Светата и Животворяща Троица в три

ипостаси и в едно Божество прославяна, разделна в Ипостасите и ипостасните свойства, но една по същество. И тъй, вярвай в Единия Бог Отец, Който е нероден, и в Единия наш Господ Иисус Христос, Светлина от Светлина, Бог Истински от Бога Истински, Който е роден преди всички векове; понеже от Всеблагия Отец се роди Всеблаг Син, от нероденaта Светлина възсия Светлина Присносъщна, от Истинския Живот произлезе Животворящ Източник, от самата Сила на Отца се яви Силата на Сина, Който е сияние на славата и Ипостасното Слово, исконно съществуващ у Бога, и Сам бидейки Бог, безначален и вечно съществуващ, чрез Когото е получило битие всичко видимо и невидимо. И вярвай в Един Дух Свети, Който от Отца изхожда, Бог съвършен и животворящ, Който има също такава воля, всемогъщ, неизменен, пребъдващ в своята Ипостас. И тъй, покланяй се на Отца и Сина и Светия Дух, в три Ипостаси, с различни свойства, но в едно Божество. Общото у тях е Божеството и една е Тяхната природа, едно същество, една слава, едно царство, една сила, една власт. Общото у Сина и Светия Дух е това, че са от Отца; свойството на Отца е - нероденост, на Сина - роденост, и на Духа - че изхожда от Отца. Така вярвай; но не се опитвай да постигнеш начина на роденост или изхождане, понеже е непостижим, а приемай с чисто сърце без всякакво изследване, че Отец, Син и Дух Свети във всичко са едно, освен в нероденост, роденост и изхождане; и че Единородният Син и Слово Божие и Бог заради нашето спасение слезе на земята по благоволението на Отца и при съдействието на Светия Дух без семе се заченал в утробата на Светата Дева и Богородица Мария и нетленно се родил от Нея и бил съвършен човек, понеже Той е съвършен Бог и съвършен човек, от две естества, т. е. от Божествено и човешко - естества разумни, свободни и действащи и във всичко притежаващи съвършенство, според свойсвото на всяко естество, съдържащи воля, слово и власт, - по Божество

и човечество в едно същество, - и всичко това приемай, без да го изследваш с ума си, и не се опитвай да узнаеш начина, по който е станало това: как Божият Син се е смалил, и как човек е произлязъл от девическа утроба без семе и непорочно, или по какъв начин се е осъществило съединението на Божествената с човешката природа. Всичко това сме научени да пазим с вяра, тъй както ни е предадено в Божествените Писания, но да разберем и изразим самата същност, не можем. Вярвай в Божия Син, Който поради Своето милосърдие стана човек и прие всички свойства на човешкото естество освен греха: защото Той е чувствал глад и жажда, спал, уморявал се и скърбял според човешкото си естество и за нашите беззакония бил предаден на смърт, в същото това време Божественото естество у Него си оставало безстрастно и неизменно. Нищо, отнасящо се към страданието, не отнасяме към Неговото безсмъртно Божествено естество, но изповядваме, че Той пострадал и бил погребан чрез възприетото от Него човешко естество, а чрез Божествената Си сила възкръсна от мъртвите в нетление и възлезе на небесата, и пак ще дойде със слава да съди живи и мъртви и да въздаде всекиму според делата му със справедлива отплата: понеже мъртвите ще възкръснат и ще станат от гробовете, и ония, които са спазили Христовите заповеди и са запазили вярата си, ще наследят вечен живот, а които са осквернили себе си с грехове и отклонилите се от истинската вяра ще бъдат предадени на вечна мъка. И не вярвай, че има някаква изначална същност или царство на злото, нито си въобразявай, че то е безначално или самостоятелно, или е получило началото си от Бога: да се мисли тъй е безразсъдно. Всъщност злото прониква в нас по наша собствена вина и поради действието на дявола чрез нашето невнимание към самите себе си. Тъй като ние притежаваме свободна воля, можем по собствено желание да избираме или доброто, или злото. Изповядвай едно кръщение от вода и Дух за

опрощаване на греховете. Приемай причастието с Пречистите Христови Тайни, като вярваш, че това е наистина Тялото и Кръвта на Христос, нашия Бог, които Той дава на вярващите за опрощаване на греховете, защото в нощта, в която беше предаден, Той ясно завеща на светите Свои ученици и апостоли и на всички бъдещи Свои последователи, като каза: “вземете, яжте: това е Моето тяло, за вас преломявано”... И като взе чашата и благодари, даде им и рече: “пийте от нея всички; защото това е Моята кръв на новия завет, която за мнозина се пролива за опрощаване на грехове ... това правете... за Мой спомен”. Това е самото Слово Божие, Което действа и всичко твори чрез Своята сила, действа и претворява чрез свещените слова и чрез слизането на Светия Дух предложените хляб и вино в Негово Тяло и Кръв и ги дава за освещаване и просвещение на пристъпващите с вяра. Покланяй се също с вяра и целувай честното изображение на приелия заради нас човешко естество Бог Слово, с мисълта, че в това изображение виждаш Самия Творец, понеже: “честта, оказвана на изображението - казва свети Василий Велики, - преминава върху първообраза”. А първообразът - това е онзи, чието лице се изобразява и който е причина за изображението. И тъй, като гледаме нарисуваното на иконата, с духовните си очи ние възхождаме към този, когото иконата изобразява, и като се покланяме благоговейно на образа на този, който прие нашата плът, не боготворим самия нарисуван образ, но образа на въплътилия се Бог, Който се смири заради нас и прие образа на раб, без всякакво съмнение, и с любов целуваме. По същия начин целувай и образите на Неговата Пречиста Майка и на всички светии. Покланяй се с вяра и на изображението на Честния и Животворящ Кръст и го целувай заради Разпнатия на него в плът за спасението на човешкия род Христос Бог и Спасител на света, Който ни дари образа на кръста като знамение за победата над дявола, който се бои и трепери пред силата на кръста. Ето как трябва да вярваш и с

тая вяра ти приемаш светото кръщение: запази тази вяра без всякакви изменения и еретически допълнения до последния си дъх... Да възненавидиш всички учения, противни на тази непорочна вяра, и ги считай враждебни на Бога, тъй като по думите на апостола: “Но ако дори ние, или Ангел от небето ви благовестеше нещо по-друго от това, що ние ви благовестихме, анатема да бъде”. - И действително няма друго Евангелие, няма друга вяра, освен проповядваната от апостолите и утвърдена от Богоносните Отци на различни събори и пазена от Съборната Църква.

Като казал това и научил царския син Иоасаф на Символа на вярата, изложен на Никейския събор, Варлаам го кръстил в името на Отца и Сина и Светия Дух в езеро, което се намирало в царския парк. По такъв начин на Иоасаф слязла благодатта на Светия Дух. После Варлаам влязъл в спалнята на Иоасаф, извършил там богослужение и го приобщил с Пречистите и Животворящи Тайни и двамата пребивавали в духовна радост и възнасяли Богу хвала. След това Варлаам научил царския син как подобава да живее след кръщението, като му преподал учение за добродетелта и си отишъл...“

02.12 по еретическия, † 19 ноември по православния календар - Св. преподобни Варлаам и Иоасаф, индийски принц, и неговия баща, цар Авенир

„- О, ако Бог ни сподобеше - като по-голям отговорил Тивуртий - да бъдем причислени към числото на Неговите раби, които отхвърлят това, което изглежда да съществува, но наистина го няма, и в замяна са намерили това, което видимо го няма, но което наистина съществува!

- Какво е това - попитал го началникът, - което, според тебе, изглежда да съществува, но в действителност не съществува? Не разбирам какво говориш.

Тивуртий му разтълкувал, че всичко, което има в себе си, показва и обещава да даде на хората този временен живот, който само се представя за нещо съществено, в действителност е нищо, понеже загива за кратко време. Бъдещ живот, според хората, привързани към света, няма да има въобще. Те така мислят, защото не го виждат, а междувременно той съществува и без всякакви промени ще съществува во веки. В него за праведните и вярващите ще има щедра награда, а за злите и неверните - огън и вечни мъчения...

по пътя, като гледал мъчениците, Максим се просълзил и възкликнал:

- О, скъпоценен цвят на младостта! О, съюз на братската любов! О, прекрасна двоица благородни и достопочтени юноши! Защо така бързате към смъртта, като към голям пир?

- Ако ние - отговорил му Тивуртий - не знаехме със сигурност за вечния живот, който ни очаква след тази смърт, не бихме се радвали така, като се лишаваме от временния живот.

- Какъв е този живот, който е след земния? - попитал Максим.

Тивуртий отговорил:

- Както плътта ни се облича в одежди, така душата ни се покрива с тяло, а след смъртта плътта се превръща в прах. И макар и да оживее, подобно на птицата феникс, когато дойде време, ако душата се окаже свята и праведна, тозчас ще бъде отнесена от ангелите в райските чертози и там, пребъдвайки в радост, ще очаква всеобщото възкресение.“

05.12 по еретическия, † 22 ноември по православния календар - Свв. мъченици Цецилия

„Той е начало и основа, и източник на всички създадени блага; Той е създал света от небитие за битие и го управлява. Бидейки единосъщен с Отца, Той станал човек заради нас, живял на земята, като наставлявал и учел хората, и им правел добро; после приел смърт за нас, неблагодарните, за да ни освободи от древното осъждане и да ни дарува предишното блаженство и наслада. По такъв начин Той отново ни отворил райските врати, които ние затворихме с грехопадението. След три дни Той възкръснал, възнесъл Се на небесата, откъдето преди това бил слязъл, и изпратил Светия Дух на учениците Си; а те се разпръснали по целия свят и проповядвали Неговото Божество...“

07.12 по еретическия папски календар, † 24 ноември по православния календар - Св. великомъченица Екатерина

„светецът най-напред подробно изложил учението за Безначалния Бог, след това - за създаването на човека и неговото грехопадение, за въплъщението на Христа, за изкуплението на човешкия род, за кръстното и доброволно страдание и накрая добавил:

- Бог, бидейки благ и милостив, слезе на земята за спасението на хората, и на никого не желае погибел и лишаване от вечните блага. Както майката се грижи за своя син, претърпявайки причиняваните от него скърби и обиди, побеждавана от естествената любов към него, и не му се сърди, ако направи нещо неподобаващо, тъй като той върши това поради незнание и без всякакъв умисъл, и затова търпеливо дочаква неговото пълнолетие и развитие, желаейки да го види мъж съвършен, почитан и уважаван между хората; така и нашият Бог, Който ни е създал, се грижи за нас и като любещ баща понася всяко зло, извършено от нас поради незнание, побеждаван от Своята благост. Той нищо не

желае така, както това - да наследим Неговата слава, да израснем до мъж съвършен, в пълнотата на духовната възраст. Виждайки ви погубвани от дявола и недостигащи до познание на истината, прогневяващи Го със своите идолослужения и почитане на лъжливи богове, Той съжалява за вашата погибел. В същото време, грижейки се за вас като за Свои деца, Бог сега ви е изобличил чрез мене и е победил вашето заблуждение и неразумна ревност,“

23.12 по еретическия, † 10 декември по църковния календар - Св. мъченици Мина, Ермоген и Евграф

„аз съм архиерей на Христа, Комуто винаги принасям хвала и се старая всецяло да се принеса в жертва, за да имам в себе си подобие на доброволната Му смърт?

Царят казал:

- Кому искаш да се принесеш в жертва? Да не би да е на Този, Който е бил прикован към кръста от Пилат Понтийски?

Светият отвърнал:

- Нека бъда жертва на Този, Който е приковал греха към кръста, съкрушил е началника на греха - дявола, и чрез кръста е победил цялата му сила...

Тогава участващите в синклита, като желаели да изобличат Игнатий в заблуждение, казали:

- Ето, ти казваш, че твоят Бог е умрял; как мъртвият може да помогне на някого, а още повече умрелият от позорна смърт? А нашите богове се считат за безсмъртни и наистина са безсмъртни.

Богоносецът отговорил:

- Моят Господ и Бог, Иисус Христос, станал човек заради нас и заради нашето спасение, доброволно приел разпъване на кръст, смърт и погребение, после възкръснал в третия ден, низвергнал и съкрушил силата на врага, възнесъл се на небесата, откъдето бил слязъл, за да ни вдигне от падението и отново да ни въведе в рая, от който сме били изгонени, и ни дарувал повече блага, отколкото сме имали по-рано...“

02.01 по еретическия, † 20 декември по църковния календар - Св. свещеномъченик Игнатий Богоносец

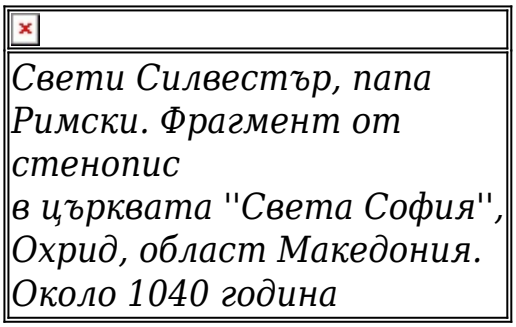
„обрязването във Ветхия Завет било установено като образ на кръщението и очистването от прародителския грях, макар че с обрязването този грях не се очиствал напълно, което и не било възможно дотогава, докато Христос доброволно не пролял за нас в страдания Своята пречиста кръв. Обрязването било само предобраз на истинското очистване, а не самото истинско очистване, което извършил нашият Господ, като взел греха "от средата и го прикова(л) на кръста" (7), а вместо ветхозаветното обрязване установил новото благодатно кръщение с вода и Дух. В онези времена обрязването било като наказание за прародителския грях и знак за това, че обрязваният младенец е заченат "в беззакония", както казва Давид, и "в грях" го родила майка му (Пс. 50:7), от което оставала язва на тялото на детето. А нашият Господ бил безгрешен; защото, макар че Той по всичко се уподобил на нас, нямал грях в Себе Си. И както медната змия, издигната в пустинята от Моисей, на вид била подобна на змия, но нямала змийска отрова в себе си (Числ. 21:9), така и Христос бил истински човек, но непричастен към човешкия грях, и се родил по свръхестествен начин, от чиста и безмъжна Майка. На Него, като на безгрешен и Законодател, не било необходимо да претърпява болезненото законно обрязване; но тъй като Той дошъл, за да вземе върху Себе Си греховете на целия свят, и Бог, както казва апостолът, "Който не знаеше грях, Той за нас

Го грях направи" (8), то Той, бидейки без грях, претърпява обрязване, като грешник. И в обрязването Си Владиката ни показал по-голямо смирение, отколкото в раждането Си. Защото в раждането Си Той приел върху Себе Си образа на човек, по думите на апостола: като "се уподоби на човеци; и по вид се оказа като човек" (Фил. 2:7); в обрязването Той приел върху Себе Си образа на грешник, претърпявайки като грешник болката, полагаща се за греха. Той не бил виновен в нищо, и затова страдал като невинен, сякаш повтаряйки с Давид: "каквото не съм отнемал, него трябва да дам" (Пс. 68:5), тоест за този грях, към който съм непричастен, приемам болката на обрязването...

Силата на Иисусовото име се открила сега, защото това дивно име Иисус изпълнило с удивление ангелите, зарадвало хората, изплашило бесовете, защото "и бесовете вярват, и треперят" (Иак. 2:19); от това име се тресе адът, разклаща се преизподнята, изчезва князът на тъмнината, падат истуканите, разпръсва се мракът на идолопоклонството и на негово място възсиява светлината на благочестието и "просветява всеки човек, идващ на света" (Иоан 1:9). "В това" превелико "име на Иисуса прекланя колене всичко небесно, земно и подземно" (Фил. 2:10). Това име Иисусово е силно оръжие против враговете, както казва свети Иоан Лествичник: "Винаги поразявай враговете с името Иисусово, защото по-силно оръжие няма да намериш нито на небето, нито на земята. Колко е сладко на сърцето, обичащо Иисуса Христа, това най-драгоценно име Иисус! Колко е приятно то на този, който го има! Защото Иисус е целият любов, целият сладост. Колко скъпо е това пресвято име Иисус на Иисусовия раб и затворник, взет в плен на Неговата любов! Иисус - в ума, Иисус - на устата, Иисус - "със сърце се вярва за оправдаване", Иисус - "с уста се изповядва за спасение" (Рим. 10:10). Ходиш ли, седиш ли на едно място, работиш ли - Иисус е винаги пред

очите ти. "Не намерих за добре - казва апостолът - да зная между вас нещо друго, освен Иисуса" (1Кор. 2:2). Защото Иисус за този, който се прилепява към Него, е просвещение на ума, душевна красота, здраве на тялото, веселие на сърцето, помощник в скърби, радост в печал, лекарство за болки, утешение във всички беди, и надежда за спасение, и за този, който Го обича, Сам е награда и въздаяние".“

14.01 по еретическия, † 01 януари по православния календар - ОБРЕЗАНИЕ ГОСПОДНЕ

Свети Силвестър, папа Римски. Фрагмент от стенопис в църквата "Света София", Охрид, област Македония. Около 1040 година

„Ако вие без всяко предубеждение и раздразнение вникнете с ума си в Писанието, ще се убедите, че ние не въвеждаме нищо ново, когато изповядваме Сина Божий и Светия Дух, защото това не са наши слова, а Божие откровение, съдържащо се в книгите на Божиите пророци. Преди всичко, пророк и цар Давид, предизвестявайки въставането на вашите отци срещу нашия Спасител, е казал: “Защо се вълнуват народите, и хората замислят суетни неща; събраха се заедно против Господа и Неговия Христос”? И така, тук, наричайки Го Христос и Господ, той посочва не едно лице, а две. А че Христос е Син Божий, за това ни възвестява същият пророк с думите: “Син Мой си Ти, Аз днес Те родих”. Един е родилият, и друг - роденият!..

Ние не казваме, че по отношение на Бога има място страстното раждане; ние изповядваме, че Божеството е безстрастно, и че раждането на Сина е било такова, каквото бива раждането на словото от мисълта. Ние не въвеждаме

учението за временно раждане на Сина от Отца, но вярваме в Неговото вечно раждане, неподлежащо на условието на времето, защото знаем, че Творец на времето е Синът заедно с Отца и Духа, и Той Сам не е подвластен на времето. Изразът “Аз днес Те родих” означава не небесното и предвечно Божествено раждане, а земното, което е имало място в определено време и се е извършило в плът, приета заради нашето спасение. Пророкът е знаел, че Христос е предвечен Бог, поради което казва: “Твоят престол, Боже, е вечен”. Предвъзвестявайки предстоящото във времето въплъщение, той е казал: “Син Мой си Ти, Аз днес Те родих”. И така, с думите: “Син Мой си Ти” Той посочва не Неговото временно, но предвечното Му раждане; а с думите: “Аз днес Те родих” означава раждането Му, което се е извършило в определено време. Казвайки “Аз днес Те родих”, пророкът е показал, че и раждането на Сина, което трябвало да се извърши в определено време, Отец приписва на Самия Себе Си, защото то трябвало да стане по Негова воля. Но вече дори и изразът “днес Те родих” показва вечността на Божието раждане, в която няма действия в миналото и в бъдещето, а само в настоящето. За Светия Дух същият Давид свидетелства с такива думи: “чрез Словото на Господа са утвърдени небесата, и чрез Духа на устата Му - цялата им сила”. И така, тук той споменава за Три лица: за Бог - Отец и за Сина, Когото нарича Слово заради Неговото небесно и безстрастно раждане, и за Светия Дух. И на друго място той казва: “Светия Твой Дух не отнимай от мене”. И още: “къде да отида от Твоя Дух”? С тези думи пророкът ясно показва, че съществува Дух Светий, Който изпълва всичко. И още казва: “пратиш Духа Си - създават се”. Не е ли казано всичко това от Давид? Но и Боговидецът Моисей в книга “Битие” привежда такива Божии слова: “да сътворим човек по Наш образ, (и) по Наше подобие”. С кого е говорил тогава Бог, ако с Него не е имало друго Лице? Никой няма да каже, че Бог е казал това на Небесните Сили, защото

самите думи: “по Наш образ” не дават никакво основание да се мисли така; не е един и същ образът и подобието у Бога и Ангелите, както не са еднакви силата и същността им с Бога, но една е Божията същност, и друга - ангелската. И така, трябва да предположим, че е имало Някой Друг в беседата, на Когото Бог е казал думите: “по Наш образ”. Този Друг трябвало да бъде такъв, Който да има една същност с говорещия Бог, напълно тъждествен с Бога по образ и подобие. Кой би могъл да бъде Този, ако не Синът, Който е единосъщен на Отца, равен на Него по слава и власт, бидейки неизменен образ Божий? Тогава какво ново въвеждаме, когато вярваме и утвърждаваме, че съществуват Отец и Син, и Свети Дух? И ако на езичниците това изглежда невероятно и неоснователно, то не е чудно, защото те не познават Свещеното Писание. Но защо не вярвате в това вие, които изучавате словата на светите пророци, от които няма нито един, който да не е пророкувал за нашия Спасител?..

Не трима Богове признаваме ние, иудеи, както ви се струва, но изповядваме Един Бог, Когото почитаме и на Когото се покланяме, като на Съществуващ в три лица или ипостаси. Вие би следвало да размислите за справедливостта на думите, които ви приведох от вашите книги, в отговор на първия предложен от вас въпрос, и по повод на тях да влезете в спор, но тъй като вие сега отказвате да говорим за това, ще побеседваме за нашия Господ Иисус Христос, което и вие сами искате. Да започнем със следното. Бог, привел всичко към битие, а когато създал човека и го видял склонен към всяко зло, не презрял погиващото дело на ръцете Си, но благоволил Неговият Син, пребивавайки неразделно с Него (защото Бог е навсякъде), да слезе при нас на земята. И така Той слязъл и като се родил от Дева, станал подзаконен, “за да изкупи ония, които бяха под закона”. А за това, че Той трябвало да се роди от Дева,е предсказал божественият пророк Исаия в думите:

“ето, Девицата ще зачене и ще роди Син, и ще Му нарекат името Емануил”. Това име, както знаете, показва Божието пришествие при хората и в превод на гръцки означава: с нас е Бог. И така, пророкът много време преди това предсказал, че Бог ще се роди от Дева.

Иудеите възразили:

- В нашия еврейски текст книгата на пророк Исаия не съдържа в себе си израза “Дева”, но споменава за “Отроковица” - млада жена; вие сте изопачили писанието, като сте написали в своите книги вместо “Отроковица” думата “Дева”.

Светият епископ Силвесър отговорил:

- Ако във вашите книги е написано не “Девица” а “Отроковица”, то не е ли същото, каквото и девица? Когато пророк Исаия от лицето Божие казал на Ахаз: искай за себе си знамение от Господа, или в дълбините, или във висините, то Ахаз казал: няма да искам и няма да изкушавам Господа. Тогава пророкът казал: “затова Сам Господ ще ви даде знамение”. Какво? “Ето, Девицата ще зачене”. Ако вие казвате, че пророкът говори не за дева, а за отроковица, и че отроковицата не е дева, то и обещаното от пророка знамение не може да се нарече знамение, защото, ако отроковица, която се е омъжила, роди, тук няма никакво чудо, но нещо съвсем обикновено. Да роди, без да влиза в общение с мъж, е наистина чудо; това е необикновено дело, превишаващо “законите на естеството”. И така, Тази Отроковица, за Която е написано във вашите книги, е била Дева, защото Господ е обещал чрез Нея да даде знамение, и то именно такова знамение, че Тя, без да познава мъж, ще роди свръхестествено Сина. И ние не сме изопачили Писанието, написвайки вместо отроковица дева, но по-скоро точно сме изразили неговата мисъл, за да може още по-ясно да се види в

това пречудното Божествено знамение, превъзхождащо човешкото естество. Кой от хората се е родил без мъжко семе, освен Адам, създаден от земята, и Ева, сътворена от реброто му? И кога е родила жена, без да влиза в общение с мъж? И така, не би имало никакво знамение, което Бог е обещал да даде - именно ако тази отроковица не бе заченала в утробата си свръх естеството, а съединявайки се с мъж според естеството - и това би било обичайно за човешката природа. А тъй като чиста Дева е заченала без мъж от Светия Дух, то и това трябва да смятаме за ново и преславно Божие знамение, и сега с нас е Бог, съгласно обещанието, свръх естеството роден от чиста Дева.

- Но тъй като роденият от Мария е наречен не Емануил, а Иисус - възразили иудеите, - значи той не е онзи, когото Бог е обещал чрез пророка, а друг.

Свети Силвестър отговорил:

- В Свещеното Писание понякога вместо името се посочва дейността на едно или друго лице като например: “наречи му име: магер - шелал - хаш - баз” (грабеж бърза, плячка тича) . Ако в действителност никой не е носил това име, то все пак, тъй като Христос трябвало да победи враговете и да вземе плячката от тях, вместо името Му от пророка са посочени тези Негови дела, които трябвало да извърши. В какъв смисъл същият пророк казва и за Иерусалим: ще се наречеш “град на правда”! Макар и никой да не го е наричал град на правдата, но всички го наричат с обикновеното му име - Иерусалим, тъй като по това време Иерусалим се изправил пред Бога, в пророчеството му било дадено име - град на правдата. В Писанието могат да се срещнат и други места, където вместо името се посочва някакво събитие. А че Бог е трябвало да пребивава с хората, за това послушай пророкуващия Варух: “Този е нашият Бог, и никой друг не ще се сравни с Него. Той

намери всички пътища на премъдростта и я подари на Своя раб Иакова и на Своя възлюбен Израиля. След това Той се яви на земята и живя между людете”. И за това, че Той е трябвало да бъде изкушаван от дявола, е предсказал Захария: “И ми показа той Иисуса, великия иерей, който стоеше пред Ангела Господен, и сатаната, който стоеше отдясно нему, за да му противодействува. И рече Господ на сатаната: Господ да ти забрани, сатано”. И за залавянето Му било предсказано в Соломоновата книга: “Които умуват криво, думаха в себе си… Да нагласим примки за праведника, защото той ни е в тягост и се противи на делата ни”. А това, че Той е трябвало да бъде предаден от Своите ученици, е предсказал псалмопевецът: “който е ял хляба ми, дигна против мене пета”. И за лъжесвидетелите е казал: “въстанаха против Мене лъжливи свидетели”. И за разпятието Му е казал: “пробиха Ми ръце и нозе. Можеше да се изброят всичките Ми кости”. Същият пророк предсказал и за разделянето на Христовите дрехи: “делят помежду си дрехите Ми и за одеждата Ми хвърлят жребие”. И за напояването с оцет и жлъчка той казал: “И Ми дадоха за храна жлъчка и в жаждата Ми с оцет Ме напоиха”. И по-нататък предвъзвестил за погребението Му: “положиха Ме в рова на преизподнята”. И Иаков, вашият праотец, предвиждайки това духом, е казал: “легна и заспа като лъв и лъвче”.

Привеждайки тези и много други свидетелства на светите пророци за Христа Господа, свети Силвестър победил евреите, защото, като Сам Дух Свети говорел чрез устата му, той ясно доказал, че Христос е истинен Бог, роден от Дева.

Тогава иудеите казали:

- Каква нужда е имал Бог да се роди в човешка плът? Нима Той не е можел да спаси човешкия род по друг начин?

Светецът отговорил:

- За Бога няма нищо невъзможно, но дяволът е трябвало да победи този, който преди това е бил победен от него. Бил е победен човекът - човек, роден не по обичайния ред на естеството, не от мъжко семе, но създаден от земя, и при това от земя чиста и непорочна, като дева - защото тогава тя още не била проклета от Бога и още не била осквернена от кръвта на убития брат, нито от умъртвяване на животни, така че тя още не била заразена с тлеещи тела, не била осквернена с някакви нечисти и непотребни дела. От такава земя била създадена за нашия прародител плът, която оживотворило божественото дихание. Но ако всезлобният дявол победил такъв човек, то било необходимо и самият той да бъде победен от такъв човек. А такъв е нашият Господ Иисус Христос, роден не според обичая и закона на естеството, но от чиста и свята девическа утроба, както Адам произлязъл от незаразена с греха земя. И както Адам бил оживен от божественото дихание, така и Той се въплътил под Действието на Дух Свети, слязъл върху Пресветата Дева, и станал съвършен Бог и съвършен човек - във всичко, освен в греха, имащ две естества - Божествено и човешко, но в едно лице; и затова човешката природа страдала за нас, а Божеството оставало безстрастно.

При това светецът дал такъв пример:

- Когато дървото, озарено от лъчите на слънцето, бива отсечено с брадва, с отсичането на дървото слънчевият лъч не се отсича. Така и човешката природа в Христа, съединена с Божеството, претърпяла страдания, но тези страдания не се докоснали до Божеството...“

15.01 по еретическия, † 02 януари по църковния календар - Светиите Силвестер, папа Римски

„- Обични мои внуци! Познайте нашия Господ Иисус Христос, Истинския и Живия Бог, Комуто въздават дължимото поклонение ангелите и всички твари, Който със Словото Си сътвори целия свят, простря с повелението Си небесната висина, разпростря ширината на земята, събра морските бездни и ги огради с пясък, украси небето със звезди, утвърди на него две големи светила - за да осветяват с лъчите си всичко сътворено от Него, насели водата с риби, облече земята с дървета и трева и създаде на нея, според волята Си, всякакви животни. После Той благоволи да създаде по Свой образ и подобие човека и го украси с особен дар на премъдрост, знание и разум, за да търси усърдно Господа - Владика на всички твари, и да не показва непочтение към Него чрез пренебрежение на познанието за Него, за да познава доброто и да се научи да го различава от злото, и не само да не въздава почитание на безчувствените идоли, измислени от дявола за прелъстяване на хората, но и да ги отхвърля като нечисти и да избягва всякакво общение с тях, тъй като тези идоли са се появили в света поради коварството на дявола, който още в рая прелъстил първия човек. Най-обични мои внуци! Оставете всички нечисти идоли и твърдо повярвайте в Твореца на всичко - нашия Господ Иисус Христос. Ето, по Божия благодат, при вас е изпратен от далечна страна този свят мъж, когото виждате пред себе си. Послушайте го, понеже чрез неговата уста Сам Бог ви възвещава Своите заповеди и поучете се от него на това, което може да

съдейства за вашето спасение.

Когато блажената Леонила, заедно със свети Венигн, увещавала така своите внуци, Божията благодат незримо проникнала в сърцата им. С удивление слушали юношите думите на своята баба, като се гледали един друг и размишлявали, а след това всички в един глас извикали:

- Защо мълча досега пред нас за такова важно нещо? Защо толкова дълго време скриваше от нас пътя на истината и лъчезарната светлина?

Като вдигнала нагоре поглед и издигнала ръце към небето, Леонила благодарила на Бога за това, че внуците ѝ започват да познават истината и с любов им казала:

- Моят син, вашият баща, който сега отиде в преизподнята, не се отличаваше нито с ум, нито с мъдрост, толкова беше ожесточен със сърцето си и потопен в мрака на нечестието, че не само не искаше да вярва в Христа Бога, но дори не искаше да произнася святото Му име. Каква полза можеше да принесе словото Божие на този, чието сърце изцяло беше обхванато от злобата на неверието. Ослепен от идолопоклонството, той и не можеше да вижда светлината на правдата. Само заради него аз мълчах досега и не ви говорех за това, което ще послужи за ваша полза: боях се, че с пагубното си влияние завинаги ще ви отклони от правия път. Но тъй като по Божията воля него вече го няма на света, за вас изчезнаха всички препятствия. Настана благоприятно време - отворете и обърнете към небето телесните си очи, и сърдечните, и с помощта на Божията благодат, благодатта на нашия Господ Иисус Христос, изкоренете от душите си всяка склонност към идолопоклонство, та чрез това да се изпълните с непрестанна радост.

Много и други неща говорила блажената Леонила на

юношите заедно със светия презвитер, а под влияние на речите им те си спомнили видените през нощта сънища, които предуказвали обръщането им към Христовата вяра и започнали да си ги разказват един на друг...“

29.01 по еретическия, † 16 януари по православния календар - Свв. мъченици Спевсип, Елевсип и Мелевсип, тяхната баба Леонила и другите с тях

Свети преподобни Антоний Велики. Икона в манастира ''Света Екатерина'' на Синай

„Тук ще представим само най-важното от тая беседа. Свети Антоний казвал следното за вечния живот:

- В нашия живот цената на купената стока е равна на нейната стойност и продавачът получава не повече от нея. Но вечният живот се придобива за твърде малка цена: той ни се дарява за кратковременния наш живот, за който е писано: “Дните на нашия живот са седемдесет години, а при по-голяма сила, осемдесет години; а най-доброто време от тях е труд и болест”. Дори ако преживеем, трудейки се в служба на Бога осемдесет или сто години, все пак в бъдещия живот ни предстои да царуваме не за някакво ограничено време, а заради това число години ще се възцарим за вечни векове, при това ще получим във владение не земята, а небето, и снемайки от себе си тленната си плът, ще я получим отново нетленна. И тъй, деца мои, не се предавайте на скръб, понеже “страданията на сегашното време не са нищо в сравнение с оная слава, която ще се яви в нас”...

30.01 по еретическия, † 17 януари по православния календар - ПРАВОСЛАВЕН ПРАЗНИК - Свети Антоний

Велики (Антоновден)

„Герман ѝ казал:

- Кажи ми самата истина (защото и моят Христос, на Когото служа, е нелъжлив и истинен), искаш ли да бъдеш спасена без богатство и да живееш благополучно, във веселие и радост във вечни векове? Или искаш със своето богатство жестоко да се мъчиш във вечния огън?

Света преподобномъченица Евдокия. Фрагмент от икона. Русия, 1670-те години

- Много по-добре е за мен без богатството да получа вечния живот - отговорила Евдокия, - отколкото с богатството да погина веднъж завинаги. Но ми е чудно защо богатият ще бъде така наказан след смъртта? Нима вашият Бог изпитва такава жестока и неумолима ненавист към богатите?

- Не - казал Герман, - Бог не се отвръща от богатите и не им забранява да бъдат богати, но ненавижда неправедното придобиване на блага и използването на богатството за живот в наслаждения и греховни похоти; защото ако някой придобива богатство по законен път и го използва за добри дела, той е безгрешен и праведен пред Бога, а който трупа богатство чрез кражба, грабителство и неправда, или чрез каквото и да е греховно дело, който държи богатството си в своите съкровищници и не дава на бедните и просещите, не облича голите и не насища гладните - към него няма да има милост.

Евдокия попитала:

- А моето богатство мислиш ли, че е неправедно?

Герман отговорил:

- Наистина то е неправедно и е по-противно на Бога от всеки грях.

Тогава тя казала:

- Защо е така? Нали аз съм облякла много голи, нахранила съм много гладни, а на някои и със злато съм помогнала. Как тогава наричаш богатството зло?

- Господарке - казал Герман, - изслушай ме внимателно: нали никой, като отива в банята да се мие, няма да поиска да потопи тялото си в нечиста, мътна и воняща вода, но ще се измие там, където има чиста вода. А ти как можеш само с дела на милосърдие да се очистиш от смрадната и мерзка греховна сквернота, когато доброволно тънеш в нея и презираш чистата вода на Божието милосърдие? При всички случаи това блато на греховната сквернота с голяма сила, като потоп ще те хвърли в пропастта от сяра и смола, горяща с вечния пламък на Божия гняв. Защото голямото ти богатство е противно на великия Владика и вечния Съдия и вече е осъдено от Страшния съд като придобито чрез прелест и блуд. И с нищо няма да ти помогне това, че ти от голямото, но скверно и греховно богатство понякога си отделяла малка част за бедните - защото безмерното множество зли деяния погубва наградата за тази малка добродетел: както силното зловоние заглушава лекото благоухание. Не, ти никога няма да получиш никаква благодат, докато доброволно пребъдваш в нечистота, и не по друг начин ще се удостоиш с Божието милосърдие, а само като отхвърлиш своята безмерна греховна смрад, умивайки се със сълзи на покаяние и украсявайки се с праведни дела. Както в тялото на този, който ходи бос по трънките, има много остри трънчета, и да извади някои, повечето ще останат и ще причиняват мъчения, така и дадената от теб някога малка милостиня на бедния, дори и да

ти помогне да заличиш някой неголям свой грях, то най-големите тръни на греха ще останат в съвестта ти и ще причиняват още по-големи мъки. Страшен и праведен е Въздаятелят Бог, Когото ти си прогневила, и те заплашва с вечни и нетърпими мъки, приготвени за неразкаяните грешници. Но ако ти искаш да ме послушаш, можеш да се спасиш от очакващите те мъчения и да получиш вечната радост...

Скоро презвитерът дошъл. Като го видяла, Евдокия се поклонила до земята, целунала нозете му и казала:

- Умолявам те, господарю мой, разкажи ми за вашата вяра: и аз искам да стана християнка.

Презвитерът, удивен от такива думи, попитал Евдокия:

- Каква е твоята вяра, та искаш да преминеш в християнското благоверие?

Тя отговорила:

- Аз съм самарянка, както по произход, така и по вяра, и съм била съпруга на целия свят. Изповядвам пред теб с една дума цялата истина. Аз съм море от злини, а когато чух, че грешниците, ако не се покаят и не станат християни, след смъртта ще се мъчат във вечния огън, тогава в ума си реших да стана християнка.

На това презвитерът отговорил:

- Ако преди си била море от грехове, сега бъди пристанище на спасението, ако преди си била разколебавана от много ветрове, сега влез в тихото пристанище; и ако преди си изпитвала силно вълнение, сега търси утринната роса, слизаща от небето; ако си била потопена от дълги наводнения, отсега търси Добрия Кормчия, Който безопасно

да те насочи в Своето тихо пристанище, където са съкровищата на всяка правда, прояви старание, за да станеш наследница на намиращите се там блага. Раздай своето земно богатство на нуждаещите се и освободи себе си от греховната печал, а заедно с това и от тъмнината и неугасимия огън, който те очаква, ако не се покаеш.

Слушайки това, Евдокия се просълзила, ударила се в гърдите и казала:

- Истина ли е, че вашият Бог е немилостив към грешниците?

Презвитерът отговорил:

- На каещите се грешници, след приемането на знамението на вярата, тоест светото Кръщение, Господ прощава всички грехове от предишния живот в неверие, а за оставащите в греха и немислещи за покаяние няма прошка, и такива ще бъдат безмилостно мъчени.

- Кажи ми, презвитере - попитала Евдокия, - мислиш ли, че на небето има нещо по-голямо и по-добро от това, което е на земята? Та нали ние имаме много съкровища злато, сребро и скъпоценни камъни, всякакви удоволствия и наслаждения, безбройни като рибите и птиците, и безмерно количество ястия и питиета. Какво повече от всичко това може да има там, на небето?

- Ако не откъснеш ума си от прелестите на този свят - казал презвитерът - и не се проникнеш с презрение към временните наслаждения, няма да можеш да устремиш погледа си към вечния живот и да познаеш тези неизразими наслаждения и неизказани богатства, които са там. Но ако искаш да ги получиш, забрави гордостта и радостта от този живот, не си спомняй сладостите на този свят.

Евдокия отговорила:

- Да не бъде, господарю мой, това да обикна нещо временно и скоропреходно повече от безсмъртния и блажен живот, но ето в какво, отче, искам да се уверя: след като приема християнската вяра, мога ли да имам твърда и несъмнена надежда, че ще вляза в този безсмъртен живот, за който говориш? И какво доказателство ще ми дадеш, за да се уверя в справедливостта на думите ти? По какъв начин накрая ще узная за прощаването на множеството мои грехове от вашия Бог? Защото, ако всичките си богатства, които съм имала в излишък за всякакви наслаждения и удоволствия в продължение на много години от живота си, раздам на нуждаещите се, както ме съветваш, а след това не получа обещаното от тебе; тогава ще има ли нещо по-скръбно и затруднително от това бедствено положение, от което вече няма да имам никакъв изход? Нали ако се опитам да потърся помощ в нещастието си от хората, които съм оскърбила с лошо отношение, те биха се отвърнали от мен с презрение? Затова се и опечалявам, и смущавам, защото не съм достатъчно уверена в бъдещето. Бих искала да имам повече знания и увереност в това, което ти с такова великодушие обещаваш, осланяйки се на милосърдието на вашия Бог, лесно прощаващ греховете на каещите се. Ако напълно се уверя в това, тогава спокойно ще раздам всичкото си имущество и ще отида, където ми кажеш, и ще служа на Единия Бог през всички дни на моя живот, и както преди за мнозина съм служила за пример на беззаконието, така сега ще бъда най-добър пример за покаяние...

- Не се смущавай и не се разколебавай от мисли, Евдокия! Не давай на ума си да се разсейва: това, което те смущава, е хитрост на началника на злобата и завистника на твоето спасение, дявола. Този злобен дух, още щом е видял, че ти се пробуждаш за служене на Христа, за да унищожи доброто ти намерение, веднага е събудил съмнения в сърцето ти. Той се

надява чрез страх да те отклони от правия път и отново да те укрепи в предишния греховен живот, за да те увлече към смърт и погибел, като позорно те свърже с пристрастието към светските наслаждения и похоти и изцяло те пороби на себе си. Защото неговият коварен замисъл, неговото единствено и усърдно старание е това - да отклонява хората от добрия път, да ги води към развращаване и с това да ги прави съпричастници на своето вечно мъчение в неугасимия огън. А нашият Господ Бог, в чиято благост, неизказана милост и човеколюбие искаш да се увериш, както вече чу, отдалече приема каещите се като баща, с отворени обятия, и като им прости греховете, им дарява вечен живот. В това ще се увериш, като устремиш ума си от земята нагоре, ако оставиш временните грижи и размишляваш за вечния живот. Но за това е нужна съсредоточена и смирена молитва, защото само тогава Бог се примирява с душата, в душата се забелязва Божествената светлина, откриваща цялата истина, и човек ясно вижда в какво е нищожността на този кратковременен свят и какво е бъдещият век, колко пагубни са наслажденията на този живот, и колко благ е Господ и безмерно Неговото милосърдие. И така, ако искаш да се спасиш, послушай ме, свали скъпите си одежди, облечи съвсем скромни дрехи и като се затвориш в уединената горница на своя дом, прекарай там седем дни, припомняйки греховете си и изповядвайки ги със сълзи пред Бога, своя Създател. Пости и моли нашия Господ Иисус Христос да те просвети и научи какво трябва да правиш, за да Му благоугодиш. Повярвай ми, не напразно ще направиш всичко това, което те съветвам: милосърден и многомилостив е нашият Владика и още отдалече посреща със Своята благодат грижещите се за обръщане към Него, защото Той винаги се радва на покаянието на грешника...“

14.03 по светския - † 01 март по православния календар - Св. преподобномъченица Евдокия

Свети мъченик Кодрат. Стенопис от църквата "Възнесение Господне" в манастира Раваница, Сърбия. Около1387 година

„Имайте предвид и това, че според общия закон на природата всички трябва да умрем и от този закон никой не може да бъде свободен. С настъпването на смъртния час погиват всички несправедливи дела и човешки помисли и кратковременната слава се превръща в прах. Обратното, делата, пораждани от добрия живот, носят на извършващите ги вечна слава, която надживява тяхната смърт. Така и ние, тъй като твърдо сме решили да не се отказваме от нашето намерение да пострадаме за Христа, ще оставим пример за тези, които пожелаят във всичко да ни подражават. Нали правилно мислещите и вярващите, като имат свети примери на добър живот, само за това и мислят - да им подражават и чрез това да преуспяват в съвършенство.

На тези думи Иасон отговорил на светеца:

- Кодрате! Ако ти почиташ Този Бог, на Чиито благодеяния се наслаждаваш от младини, то добре постъпваш, бидейки благодарен. Но гледай, проповядвайки за Христа, като човек да не унизиш божественото естество.

Кодрат отговорил на управителя:

- Началото на съществуването на света Бог е положил в Своята воля, сътворил е света със Слово и го утвърдил със силата на Светия Дух. Благоволилият светът да съществува е Отец, създалото го Слово е Синът, а утвърдилият го е Светият Дух. Когато е бил създаден прекрасният свят, предназначен

от Твореца за определена цел, Създателят е благоволил някой да се наслаждава на създадените от Него блага и да Го слави с благодарност. Затова Той е създал човешкия род, за да предаде на последния всичко видимо. Като вдъхнал дихание за живот в първия човек, Той го поставил в рая - място на неизказани сладости. Човекът, заедно със сътворената за него помощница, като видял многообразието на прекрасния свят, се възрадвал и получил от Бога власт да се наслаждава на райските градини. Нашите прародители, размишлявайки за това, с какво велико предназначение са въдворени от Бога в рая, решили, че следва достойно да благодарят на Създателя и Благодетеля и започнали да водят добродетелен живот, спазвайки установената от Бога за тях заповед да не вкусват от едно дърво. Но лукавият прелъстител, дяволът, подтикван от ярост, носейки лъжа на устата си и злоба в себе си, излял върху прародителите цялата отрова на злобата си, желаейки да ги лиши от райския живот: погубвайки честта им, той вложил в тях страстното желание да нарушат Божията заповед, при това с тяхното съгласие с лукавия му съвет. Впоследствие се случило това, че живеещите с Бога в рая отпаднали от Божията благодат и се лишили от рая, бидейки изгонени от него. Оттогава тези, които преди били участници в Божията слава, но вече свързани с веригите на греха, започнали да бедстват, служейки на пусти пожелания. Но Бог се смилил над Своето създание и милостиво погледнал на човешката немощ; Той благоволил, скривайки Божеството във възприетата от Него плът, да дойде при нас, окаяните и погиналите, за да ни освободи от вражеските вериги и да изведе на свобода поробените от царството на смъртта, като ги избави от гибел. Затова Той благоволил Неговото Слово, вселявайки се в края на вековете в пречистата утроба на Богородица-Дева, чрез въплъщението Си да се облече в целия човек. Пречистата Дева, заченала от Светия Дух, родила Бога в плът, Когото ние наричаме Христос. И Той се явил на хората

като Истинен Бог, наистина облякъл се от Дева в целия човек, въстанал против вражеската сила и разпрострял пределите на Своето горно царство. Той унищожил законите на смъртта и с божествена сила разкъсал веригите ѝ, разрушил ада, извел от него прародителите с множество произлезли от тях хора и първият, като избавил всички народи и страни от погибел, бил назован Спасител. Като отворил съкровищата на Своето милосърдие, Той пожелал те да бъдат общи за всички. Освободил всички от съблазните на мъчителя, Той пази Своето наследие свободно и невредимо от погибел. За Него нищо не е тайна: нито началото на нашето раждане, нито продължителността на нашия живот, нито смъртта и краят, нито нещо друго неизвестно, но всичко, което е установено със закон от Отца, е известно и ясно на Сина, осъществяващ Неговата воля. Той е Този Христос, Когото ние проповядваме. Той е Този, Който се е погрижил за спасението на човешкия род. Винаги и навсякъде Съществуващ, Той ни дава неизчерпаемото богатство на Своята благост, неотлъчно намирайки се около служещите Му, и им помага.

Управителят, макар и да се изумявал от думите на свети Кодрат, не желаел да повярва на откриваната истина и казал:

- Струва ми се, Кодрате, че ти говориш лъжа за високите неща, тъй като допускаш Бог да има чисто човешки свойства, утвърждавайки, че е могла да Го вмести утробата на Дева, Която, носейки Го в утробата Си, е родила Христа! И така ти твърдиш, че един Бог е бил видян на земята, носещ човешко тяло, а друг Истинен Бог се е намирал някъде на друго място.

Свети Кодрат отговорил:

- Нечестивите хора не трябва да изпитват тайните на благочестието, защото великото дело на тяхното познание не на всеки се удава лесно, а и ние няма да позволим невярващите да проникват в тях. Синът Божий доброволно е

смирил Себе Си, слизайки до образа на раб, и бидейки Бог, е благоволил да стане човек, за да ни изтръгне от робството на дявола. Ти, като човек, изпълнен с неверие и безбожие, не можеш да разбереш това; но знай, че няма да ни отделиш от Христа нито с коварна хитрост, нито с яростни заплахи...“

23.03 по еретическия, † 10 март по православния календар - Св. мъченици Кодрат, Киприан, Дионисий, Анект, Павел, Крискент и другите с тях

"... Иоан,.. нас, верните, осветява като мълния със светлината на Светия Дух и с познанието за Сина Божий, Когото ни показва като намиращ се във вечно съществуващото и безначално начало. И просвещава с тази светлина ума ни, за да познае истинския Син Божий, Който е единосъщен с Бог Отец. И ако небесния проповедник Иоан не бе ни съобщил това, мнозина от нас щяха да се заблудят по отношение на истината, чрез съмнението за Христа. Защото, макар Христос да се роди от девица и да извърши много чудеса, ако никой не ни бе доказал единосъщието Му с Бог Отец, тогава надеждата ни щеше да бъде съчетана със съмнение, но сега цялото съмнение изчезна от гласа на свети Иоан. Защото той се издигна в съзерцанието повече от херувимите, от патриарсите, от пророците и от другите евангелисти. Защото Моисей започна да говори за творенията: *„В начало Бог сътвори небето и земята“* (Бит. 1:1), а Иоан започна да говори за Твореца: *„В началото бе Словото“*. Нищо земно и човешко не казал, а божествено и

небесно, като приятел на Царя на ангелите. За това говори по-възвишено от ангелите, защото те, като слуги не знаят с точност царските тайни, които свети Иоан ни разкрива днес. За това сега е нужно голямо мълчание и внимание, защото не ни говори за творения, а за Твореца на творенията, за единосъщното Слово Божие, за Което Иоан видял, че е равно с Отца и Светия Дух, и казва за Него: В начало беше Словото. Нарича начало Самото Безначално Божество, Което няма нито начало, нито край, нито предел. А Божеството не е начало на Своето Безначално Слово, а на всяко създание, което има началото си от Него, защото всяко видимо и невидимо създание има началото си от Него. А това, че Словото е в началото, тоест вътре в Божеството, показва единосъщието и съвечността с Божеството, защото Божеството никога не е съществувало без Словото, и Отец – без Сина. И щом като Словото е единосъщно с Божеството, следователно и Самото слово е същото това Божество. А казва: в началото, тоест *„вътре в Божеството”*, за да не каже някой еретик, че това Слово е по-малко от Божеството, защото Го обхваща, защото, като е било вътре в началото, Словото не е по-малко от началото, нито пък може да се смали по отношение на Своето същество и равенство.

Но вижте, че като доказал единосъщието на Словото с Божеството. Иоан ясно доказал и съвечността Му с Бога, преди всички векове и твари, като рекъл: и Словото беше у Бога. Нарекъл онова първо начало Бог и казал, че е в Бога, а не в друго същество, защото тогава не е съществувало никакво създадено творение, съществувало е само Триипостасното Божество преди всички твари и времена. И понеже това Слово нямаше в какво друго да бъде, освен в Божеството и в Бога, то и Самото това Слово е същото това Божество и Бог.

И за да докаже това, Иоан казал ясно: И Бог беше Словото, Бог вечносъществуващ, безначален, предвечен и непостижим,

Който винаги е единосъщен, съпрестолен, съестествен и неразделим с Отца и Светия Дух. Тук разумът на този божествен мъж е за чудене, защото думите му ,които доказват единосъщието на Сина с Отца и предвечното Му битие и равенство, са по-ясни от слънцето. Защото започнал с непостижимото Божество, Което нарекъл начало, което е безначално, после показал в Божеството Словото, Което е равно с Божеството. После за да затвори устата на еретиците и за да покаже, че това Слово е Творец и Бог на всички твари, Който е създал ангелските чинове, небето, земята, водите, ветровете, времената и всичко, рекъл: Всичко чрез Него стана, и без Него не стана нито едно от онова, което е станало. Да се засрамят тук еретиците, които казват, че Синът Божий е твар. Защото как може да бъде твар Този, Който е създал всичко? И как може да бъде временен Този, Който е създал времената и годините? Този чуден Творец е наистина вечен и несътворен, а е роден от Бог Отец преди всички векове, не телесно, а неразделно от Божеството и съществото на Отца. Подобно на нашето слово и на душата ни. Защото и тя има ум, слово и дух, три лица в едно невидимо същество. И нашето слово има двойно раждане - първо се ражда от ума, в невидимата душа, и не се разделя с ума. После се ражда чрез устата и се облича с глас като с тяло и така се появява и влиза в слуха на хората, приближава се до ума им и разкрива сърдечните намерения чрез гласа, а самото то никога не се разделя с ума. Защото, ако някога би се разделило, то, като кажем една дума, щяхме вече да останем безсловесни лишени от разум, но това не е така, защото гласът на словото изчезва във въздуха, а словото остава неразделно при ума. Така и онова предвечно Слово Христос има двойно раждане: едното е предвечно, при което се роди вътре в Божеството, с вечното Си сияние, но неразделно, защото не се откъсва, нито се разделя като дете от жена, но е непостижимо друго Лице в Божеството, различно от Лицето на Отца, но не различно нито

разделно от Божественото същество. Както същия Този Бог, само Той познава Своето раждане, а от тварите това е скрито - не само от човеците, но и от ангелите. А второто раждане на Божието Слово е телесното, при което То се облече вместо глас с тяло, защото казва: плът И Словото стана плът.Това Слово Божие стана човек като нас, за да просвети ума ни и да ни открие волята на Божеството (на Бога), та да опознаем Бога, Който дава вечен живот на онези, които го познават, за това Иоан казал: В Него имаше живот, и животът беше светлината на човеците, с което ясно показва, че в това Божие Слово, в Единородния Негов Син има вечен, безкраен живот и неизменяема светлина, светлината на мъдростта и на разума. А с думите: ,,животът е светлината на човеците“ казва, че както вечната смърт е тъмнината на грешниците, така и вечният живот Христос е светлината и веселието на праведниците. И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе. Светлината на Божеството е Божието Слово, а мракът е тялото на греховното естество. Мракът Го не обзе, тоест То не извърши грях. И още: мракът са идолопоклонството и елинското многобожие, които не показаха истинската светлина на Христа, но от Неговото идване мракът на греха и идолобесието се разруши. И още: мракът е смъртното тяло и смъртната тъмнина, които не можаха да надвият вечния живот, а самата смърт бе убита от него и нейното мъчителство загина, царството й бе погубено и мракът й бе прогонен. За това Иоан бе изпратен като глас пред Божието Слово, за да свидетелства за светлината (за Христа), та всички да видят светлината, тоест Божия Син, и да повярват в Неговото име, защото Той е светлината, която просветлява всеки човек, който се ражда на света, с видима и духовна светлина. Самата тази светлина бе в света скрита в тялото на Христовата човешка природа. И светът чрез Него стана. Разбирай: троен свят. Първият е невидимият – ангелите. Вторият е небето, земята и всичко по тях. А третият е бъдещият, в който е скрит

вечният ни живот. Синът Божий създаде целия този свят и е Цар на всичко.

Това Слово, Което е истинския Бог и творец на всичко, стана човек с тяло, а взе тяло от пречистата Дева Мария чрез действието на Светия дух, безсеменно, с което покри божествената Си светлина като със завеса. Стана човек, за да спаси човеците, дойде в света, но светът Го не позна. Иоан не казва: *,,Никой не Го позна''*. А казва: светът, тоест тези, които мислят за светските и земните неща. Дойде у Своите Си, и Своите Го не приеха. Нарича Свои евреите, защото те най-напред станали Свои на Бога, чрез закона и пророците. Дойде при тях, но те със зловерието си не Го приеха, стиснаха си очите, за да не гледат истинската светлина. Не приеха истинската светлина и вечния живот, за да утвърдят своята си правда. А на всички ония, които Го приеха, даде възможност *(слав.: власт)* да станат синове Божии. Властта е силата на кръщението, защото то ни прави синове Божии и с него се просвещаваме, чрез Светия Дух и се раждаме отново за вечен живот. Като се съблечем от греховете и се облечем в Светия Дух. Защото, който се кръщава, приема Христа, ражда се от Светия Дух и става Син Божи и наследник на Небесното царство. Този дар не е от нас, нито от телесна похот, но той бе даден от Божията благодат и от Неговия Свети Дух на онези, които повярваха в Христа и Го приеха с радост и любов. За това всеки кръстен трябва да се пази от греха. Защото който добре спазва Божиите заповеди, ще бъде Божий син, не по естество, а по Божията благодат, ако ли не ще бъде чужд на Бога. Тези, които са смирени, кротки, чисти и безгрешни, са чеда Божии. Божието Слово заради тях стана човек, за да им стане баща, а те да Му станат синове и дъщери. И като чувате, че Бог е станал телесен, да не си помислите, че е преправил Божеството на тяло или тялото на Божество, но знайте, че Той опази цели и двете естества, тоест, стана и Бог, и съвършен

човек с тяло и разумна душа, като нас с изключение на греха, в една Личност. Тук нека се посрамят еретиците, които казват, че Христос нямал разумна душа като нас, а вместо душа имал живото Божество. И правят Христовото тяло бездушно и безстрастното Божество страстно, защото, ако беше така, и Божеството би трябвало да се мъчи на кръста и да умре. Но Светия Дух затвори устата на всички еретици, като каза: И Словото стана плът. Не казал: *,,Словото стана душа“*, а : *,,Словото стана тяло“*. Защото душата е невидима, а тялото - видимо, за това и каза: *,,Словото стана тяло”*. За да разберем, че То прие и душа и тяло, с които възнесе естеството ни на славния Си престол. Иоан видял тази голяма тайна и я изповядал гръмогласно: Видяхме славата Му. Нарича слава смирението Му, с което стана човек и се роди в пещера, и избяга в Египет. Видяхме славата Му при зачатието и раждането Му. При зачатието – Светия Дух, при рождеството – звездата и ангелите, които пееха. А най-вече видяхме славата Му, когато стана на възраст, защото при кръщението Му Сам Отец каза: Този е Моят възлюбен Син. Него слушайте (Мат.17:5). И след това същият Този Син ни откри Божията воля и се прослави по целия свят. Видяхме славата Му и когато изгони бесовете и изцери болни, слепи, хроми и неми, когато земята се разтресе при разпването Му и слънцето скри лъчите си от жал за своя Създател, и скалите се напукаха, и гробове се отвориха. Ето, това е славата на Сина Божий, Който стана човек и слезе до ада, и уби вечната смърт със Своята смърт. Изпразни ада и извади отвътре затворените патриарси, пророци и праотци и ги заведе в безкрайния живот. И като възкръсна с божествената Си сила, се възнесе с тялото Си на небето, където си беше отначало. Оттам изпрати Светия Дух на апостолите, с Когото те затвориха еретическите уста, и ги изпрати като проповедници до всички човеци, за да изцеряват всякакви болести и да доказват възкресението на мъртвите. Христос имаше тази слава от Отца, тоест от Себе Си. Защото

мнозина пророци се прославиха, но от Божията благодат, а не от себе си. А Синът Божий има предвечна слава от божественото Си същество. В Него са скрити цялата слава и всички блага, които Той е приготвил за нас пред целия свят. И ние приехме благодат от Него, тоест просвещение на душите, очистване от греховете и безсмъртен живот. Защото всички живеем в Него и чрез Него станахме наследници на Небесното царство по Неговата благодат, Нему слава във вечните векове, Амин!

От "Софроние" на епископ Софроний Врачански - В СВЕТА И ВЕЛИКА НЕДЕЛЯ ПАСХА – НА ВЪСКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО, ЗА БОЖЕСТВОТО МУ

---

buditeli.info © 2017